

teekäija

vebruar

KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904
02.2019
hind 4€
teek.ee

**RIINA SOLMAN –
kristlasena
poliitkoridorides**

Kas ja kuidas peaks armastama isamaad?

Jumal kutsub kõnetundi

Kogudus kasvab koos lastega

Riigikogu valimised valija vaatest

15 lapse unistuste täitmiseks vajalik summa on projekti avapäeva järel juba koos.

LASTE UNISTUSED täituvad heade inimeste ja taaskasutatud kauba abiga

- Laura Maide, Sõbralt Sõbrale turundus- ja kommunikatsioonijuht
- Fotod: Anete Toming.



Muusikalised vahepalad töid kohale rohkesti möödakõndijaid, kes jäid seejärel kuulama ka intervjuusid heategevusprojekti korraldajatega.

Sõbralt Sõbrale on leidnud järjekordse võimaluse laste suhtes hoolimist välja näidata – toetades rahaliselt nende oskuste, huvide ja tervise arendamist. Selleks kuulutati pühapäeval, 10. veebruaril välja uus projekt „Uks unistuste suunas“.

Projekti eesmärk on toetada hoolivate ja märkavate täiskasvanute abil laste ning noorte arengut just neile olulisel viisil, pakkudes rahalist tuge nende huvide, vaimse või füüsilise tervise ja muu nende jaoks olulise toetamiseks. „Plaanis on aidata 100 last, mahus 100 eurot lapse kohta,“ ütleb projektijuht Mirjam Link. „15 lapse unistuste täitmiseks vajalik summa on projekti avapäeva järel juba koos,“ lisab ta.

Nimelt toimus Tartu Annelinna keskuse ja Tallinna Balti Jaama Turu Sõbralt Sõbrale uuskasutuskauplustes heategevuslik müük, kus löid kaasa 3D koguduse noored ja Kidsland mängumaa. Kogu kaupluste tulu ja pool mängumaa tunnipiletite summast läks sel päeval projekti seemnerahaks. Koguduse noored aitasid ümbruskonnas kutseid jagada ning rõõmustasid külastajaid muusikaliste vahepalade ja intervjuudega. „Entusiastlike kliente oli sel päeval palju,“ ütleb Balti Jaama kaupluse juhataja Kati Rimmel. „Oli ka neid, kes ei ostnud midagi, kuid soovisid lihtsalt projekti heaks annetada,“ lisas ta.

Kati sõnul sellises poes viibivad inimesed muul ajal enamasti firma sotsiaalset missiooni ei teadvusta, kuid sel

päeval olid asjad teisiti. Ka 3D koguduse juhataja liige Mihkel Rehepapp kinnitas, et ettevõtmise kõige olulisem tulemus ei olnud kindlasti kogutud raha, vaid inimeste teadlikkuse tõstmine Sõbralt Sõbrale heategevusliku väljundi kohta. „Üritus oli väga oluline ka meie enda koguduse noortele, kes said sisuliselt esimest korda nii suure grupina ühiselt teenida,“ lisas ta. Kaupluse juhataja Kati sõnul näitasid noored eeskuju ka praktilises aitamises. „Ürituse kutseid jagades leidsid nad turu ümbrusest mõned abivajajad, kelle käe kõrval poodi töid ning kellele oma isiklikust rahast uue garderoobi soetasid. Mõni neist oli sellest pisarateni liigutatud,“ ütleb Kati.

Täna on esimesed laste unistused juba täidetud. Lihtsalt mõne lapse eluline vajadus jõudis projekti väljakuulutamisest ette. „Toetasime näiteks 6-aastase tüdruku osalemist leinalaagris ning 13-aastase suure pere lapse osalemist jalgpallilaagris,“ rääkis projektijuht Johanna Rosenvald. „Samuti oleme katnud ühe noormehe koolilõunad terveks õppeaastaks ja ühe lapse teraapiaks vajalikud kulud.“ Tegelikult on projekt siiski alles alguses ja toetatud lapsi praeguseks alla kümne. Seega ootame hoolivate täiskasvanute märguandmisi laste ja nende

katmata vajaduste osas. „Ükskõik kes võib meile teada anda lapsest, kellele võiks abi pakkuda, koos saame selle teoks teha,“ lisas Johanna.

Projekti eestvedajad leiavad, et rahaline abi üksi on pigem väikese väärtusega, olulisemad on märkamine ja inimsuhted. „Seepärast peame väga oluliseks kontaktisikute olemasolu,“ ütleb projektijuht Mirjam. Pealtnäha väikesed sammud võivad laste jaoks olla sageli palju suurema väärtuse ja tähendusega, kui me arvatagi oskaks. „Niisiis tahame projektiga julgustada ja motiveerida koguduste inimesi märkama laste ja noorte eludes olulisi asju ning aidata kaasa kontaktide loomisel kogukonna laste ja noortega,“ lõpetas ta. ■

▼ Kohvilaua ääres teenisid 3D koguduse noored nii praktiliselt kui võimalik, jagades huvilistele nii kõhutäidet kui ka head sõnumit.





6–9 Hoolekande- ja ennetustöös pakutavad riigipoolsed projektid peavad jaotuma palju mõistlikumale ajaperioodile, kui need on täna korraldatud. Näiteks, kristlik õendusabi leiab end iga kolme aasta tagant olukorrast, kus tuleb kõik oma 40 öde koju saata, sest projekti korras võidakse eelistada odavamat hanget. Foto: Riina Solmani erakogu.

Me täname nende eest, kes endid edasi arendasid, evangeliumi kuulutasid, Jumala rahvast suunasid ja kasvasid, ja üksteist kuulates otsisid selgust Pühakirjast. Nad on meile eeskujuks:

Johannes Rubanovitsh
Karl Leopold Marley
Karl Kaups
Harald Victor Dahl
Adam Podin
Waldemar Ölvingsson
Gustav Allik
ja paljud teised...

Me täname nende eest, kes jätkasid vabakoguduslikku tööd kodumaast kaugel. Nad tegid oma elutöö võõrsil. Mõned pühendusid misjonitööle. Nad koondasid rahva, nad kinnitasid usku ja palvetasid lakkamata. Nad on meile eeskujuks:

Evald Mänd
Edmund Saraoja
Tabea Korjus
Edgar Toompuu
Toronto Kaljo Raid
Richard Kaups
Oskar Loogna
Melita Marley
ja paljud teised...

12–13 Kirjalik tekst on ühtsuse tekitaja ja suunaja ning mõtteaine pakkuja. Mitte ainult raamatute, ja mõistagi Pühakirja lugemise, vaid ka ise tekstide loomise mõttes. Juba 19. sajandil, kui baptistid tsensuuri tõttu ei tohtinud oma kirjandust avaldada, liikus kogudusest kogudusse käsitsi kirjutatud algeline ringkiri Armas Vend.



14 Seal pole võõrad arengut soodustavad võistlused ja nii võib pühapäevakoolis teenida 10 punkti – võtsid Piibli kaasa, 10 punkti – olid õigel ajal kohal ja 50 punkti – kui tulid koos sõbraga! Jumalateenistuse algul on lastejutlus, aga 4 minutit (see tagab kvaliteedi). Kogudus ja lastevanemad tahavad teada, mida lastele räägitakse. Foto: Ermo Jürma.

SISUKORD

■ Esikaanel. Möödunud suvel lauluväljakul: hea kontsert ja toredad inimesed mahuvad Riina Solmani tihedasse töögraafikusse. Foto: Riina Solmani erakogu.

■ Tagakaanel. Foto: Päivi Palts.

- 2 Laste unistused täituvad heade inimeste ja taaskasutatud kauba abiga [Laura Maide](#)
- 4 Hing januneb elava Jumala järele [Aili-Maire Hain](#)
- 5 Kellele tuleb aru anda? [Ermo Jürma](#)
- 6 Riina Solman – kristlasena poliitkoridorides [Liis Borissenko](#)
- 10 Kas ja kuidas peaks armastama isamaad? [Meego Remmel](#)
- 12 Me seisame eelmiste põlvkondade õlgadel [Toivo Pilli](#)
- 14 Kogudus kasvab koos lastega [Ermo Jürma](#)
- 15 Seminari pühapäev 2019
- 15 Jätkusuutlike kodugruppide seminar
- 15 Aita meil pakkuda üks ilus päev!
- 16 Jumal kutsub kõnetundi [Joosep Tammo](#)
- 17 In memoriam Tiit Niilo
- 18 Inimese loomise põhjused [Meelis Allsalu](#)
- 20 Avastamist väärt püha Jumal! [Ragne Kivimets](#)
- 21 Piibel ja sinu tänane Kristuse kogemine [Adolf Pohl](#)
- 23 Tamsalu Vabakoguduse lugu [Mairit Kallaste](#)
- 24 Riigikogu valimised valija vaatest [Alar Kilp](#)
- 25 Väärtustades väärtuslikku – Teekäija läheb kallimaks [Ermo Jürma](#)
- 25 Kuidas saada võitjaks? Piibli ristsõna
- 26 FUTUURUM – tulevik sünnib täna [Kadi Tingas](#)
- 27 Sinu Auks – Uue Laulu Esmaspäev [Margus Padar](#)
- 28 EKB Liidu poolaasta 2019



*Järk-järgult vabanen pingest.
vallandub igatsus, püha ja puhas.*

Hing januneb elava Jumala järele

■ Aili-Maire Hain, Jõgeva baptistikogudus

■ Foto: erakogu.

Usuteadlased väidavad, et „Jumal on isikuline Vaim, täiuslik headus, kes kõik on loonud, alles hoiab ja juhib.“

Isikuline Vaim – see eeldab, et tal on minateadvus, kes tegutseb eesmärgipäraselt ja teab, et ta on Jumal. Inimene on personaalsus. Jumal ei saa mingil juhul olla vähem kui personaalsus. Kuna Jumal on täiuslik, siis tema on superpersonaalsus. Jumal on isikuline Vaim – teda ei saa me tunda meeltega, vaid kogeda vaimus. Inimesel on hing, ihu ja vaim. Kahjuks tavatseb inimene nii sageli jätta vaimu endas tähelepanuta kiratsema. Jumal soovib, et ka meie lubaksime teda tulla meie vaimu elama.

Kuna inimene on tervik, siis ei saa ta täiesti õnnelik olla lahus oma Loojast. Inimesed jahivad meeletult unustust, erutust, joovastust, et kasvõi hetki, kasvõi kunstlikult tunda end õnnelikuna. Kas see õnnestub? Ajuti võib see tunduda nii.

*„Ent seni, kuni päike teeb veel ringe,
saab maailm sinult rikkuse ja sära.*

Su hinguseta kõik siin koltuks ära.

*Kõik põgeneks, mis lummuses peab
hinge.*

*Ja argipäeva askeldus ning kära
seaks kiretult ja tuimalt oma linge.“*

Kalju Kangur, Tln 1988.

Ometi on kõik palju lihtsam! Sügav rahulolu on siinsamas, käeulatuses, inimese enda sügavas sisemuses, inimese vaimus, kui ta lubab sinna Jumala Vaimu ja laseb ennast temast juhtida. Sageli kardetakse täielikku, tingimuste-

ta andumist Jumalale. Arvatakse, et siis kaotatakse oma vabadus, sõltumatus, personaalsus. Minu ja mu usukaaslaste kogemus on küll olnud vastupidine.

Rabindranath Tagorel on mõtisklus, kus üks kuningas palub kerjuselt andi ja küsib: „Mis on sul mulle anda?“ Kerjus otsib hämmeldunult oma kotist kõige väiksema nisutera ja ulatab selle kuningale. Suur on ta üllatus, kui õhtul kodus leiab ta selle kullaks muudetuna. „Ah, miks ma küll ei andnud talle kõiki teri, mis mul olid?“ Ja teda valdas suur kurbus.

See on paljude inimeste viga ja kurbloolus. Vahel aastate möödudes, vahel pisut aega enne surma avastatakse, et Jumal ei soovi iialgi meid vaesetada, vaid väärtustada.

On tõsi, et ka enne surma pole veel liiga hilja Jumala poole pöörduda, ent aeg koos oma kordumatute võimalustega on siis otsa saanud. Seepärast ütleb Pühakiri: „Täna, kui te kuulete tema häält, ärge tehke oma südant kõvaks!“ (Hb 4:7).

Kristus pakub vabadust just täna. Selle vastuvõtt on kui ärkamine, nagu kanapoeg avastab munast väljudes, kui avar ja imeline on maailm. Nii avastab ka Kristuse tingimusteta valinud inimlaps uue elu erinevuse võrreldes senisega.

Tõsi, munakoos oleks tibus mõnda aega olnud turvalisem, ent sinna jäädes ei oleks ta saanudki teada, mis on tõeline elu koos oma rõõmude, võimaluste, aga ka kannatuste ja ohtudega.

Ateist arvab, et inimene on loomingu (ehk evolutsiooni) tipp. Ent kas pole inimene liialt ebatäiuslik ja poolik, et olla tipuks? Mida madalam eluvorm,

seda liigirikkam. Loogilist rada edasi liikudes jõuksime ainsani, esimese ja viimase põhjuse, Kolmainuseni, absoluutse täiuseni!

Mina nimetan teda Jumalaks. Mõni nimetab looduseaduseks, kosmoseks. Mind see ei rahulda, Jumal olgu ikka Jumal!

Mis tähendab lõplik täius? Vahest saame sellest pisut aimu, kui seisame vaikselt öötunnil ääretu tähistaeva lummuses. Algul on distants tohutu, mina olen seal nii pisike, armetu. Järk-järgult vabanen pingest, vallandub igatsus, püha ja puhas. Siis võib saabuda kirgas hetk, mil kogetakse õnne, mis on täiesti eriline. See on hetk, mil jõime lonksu puhast ja karget eluvett, milleta enam olla ei taha.

Nüüd soovime oma väikesed jalad panna Kristuse jalajälgedesse ja minna tema järel. Kuhu ta iial meie eel läheb, kuni meie maise matka lõpuni.

Kui Sinu hing ei ole veel leidnud rahu Jumalas, siis piibellik tee selleks saada on palve. Kui alljärgnev on Sinu arusaam/usk, siis tee see oma palveks:

„Oo, Jumal, ma tean, et olen patuline inimene. Ma kahetsen oma tehtud patte ja tahan neist vabaneda. Usaldan Jeesust kui oma Päästjat, tunnistan teda kui oma Issandat ja palun tulla täna minu ellu. Sellest hetkest peale tahan temast teha oma elu aluse, teenida teda ja järgida teda koguduse osaduses. Palun seda Jeesuse Kristuse nimel. Aamen.“

Järgneval teekonnal orienteerumiseks võta ühendust (oma lähima) pastori või Teekäija toimetajaga. ■

teekäija

teek.ee

02/2019 (307)

ISSN 1736-1605

Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja
Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma

Tel 56220045

e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:

Märt Saar, Toivo Tänavsuu,
Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:

Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE

- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKB Koguduste Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	30 €
poolaasta (6 numbrit):	19 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

KELLELE TULEB ARU ANDA?

■ Ermo Jürma, Teekäija toimetaja



Ma usun, et vastus pole mitte küsimustes „miks“ või „milleks“, vaid „kelle ees“ ma tegelikult vastutan?

Väiksema maakoguduse juhatuse liikmena tean väga hästi, et meil tuleb alanud aastal esitada vähemalt 8 kirjalikku aruannet (EKB Liidule, Maksuja Tolliametile – 2, Statistikaametile – 4, Äriregistrile), ikka tähtjaks ja kõik lahtrid täidetud! Hommikuti oma taskukalendrit avades jälgin, mis mind alanud päeval ees ootab. Nii saab elu korrastatud.

Kõik soovivad, et elu läheks paremini, kuid vähesed on valmis selle eest hoolt kandma. Küllap tunneme sellist olukorda, kus keegi ei taha vastutust võtta. Võib-olla oled sina tegus mõnes ühenduses, kus läheb järelkasvu leidmine aina raskemaks. Lastevanemate koosolekul otsitakse abilisil õpilaste ühisüritusele, kuid keegi ei tõsta kätt. Koguduses lõpeb vajalik tööharu, kuna ei jätku enam kaasalööjaid.

Muidugi on palju kõrvõimalikke põhjuseid, miks loobutakse, miks on läinud kaduma ühine visioon, välja-vaade ja mõte. Vahel pärsib seaduste ja regulatsioonide rägastik igasuguse initsiatiivi juba eos. Kaasalöömistahet kahandavad pettumused ja kriitika nende poolt, kes alati kõike paremini teavad, kuid samas sõrmegi ei liiguta jms. Loomulikult jõuavad kätte ka aastad, mil tuleb teatepulk üle anda.

Iga grupp ja terve ühiskond elab sellest, et üksikud panustavad ühise heaks, et on inimesi, kes on „Mis ma sellest saan?“ asemel küsinud: „Kuidas mina saaksin kaasa aidata?“

Mis siis motiveerib inimesi, vaatamata paljudele vastuoludele, ikkagi vastutust võtma? Ma usun, et vastus pole mitte küsimustes „miks“ või „milleks“, vaid „kelle ees“ ma tegelikult vastutan? Kellele pean ma oma elust viimsena aru andma? Kristlasena saan ma öelda: Jumal on mind sellesse maailma asetanud, ta on mind andidega varustanud, minagi tohin, suudan ja pean oma osa täitma! Mul tuleb oma elu kohta Jumala ees vastust anda juba täna, kui Püha Vaim märku annab. Selles teadmises seisneb inimese vabadus ja väärikus.

Kui apostel Paulus tegi teatavaks evangeeliumi, andis ta kõigepealt edasi selle sõnumi: „Kristus suri meie pattude eest“ (1Kr 15:3). Üks – Jumala Poeg – on meid lunastanud, nüüd on koguduse vastutus seda rõõmusõnumit edasi kanda.

Viimaks ei taandu vastutuse võtmise mitte minu enda, ühe grupi, koguduse või ühiskonna kasule. Viimsena tuleb meil aru anda Jumala ees. Sellest teadmisest lähtuvalt saame uuesti vastutust võtta. ■



RIINA SOLMAN – kristlasena poliitkoridorides

■ Liis Borissenko, Riina pinginaaber; fotod Riina erakogust.

Riina ja Peetri peres on kolm poega: üks poistest teenib aega mereväes, teine õpib TalTechis viimasel kursusel elektroenergeetikat ja väike käib veel lasteaias. Foto: Ardo Kaljuvee.

Oleme Riina Solmaniga koos olnud koolitee algusest, seega on meie suhe omanäoline ja pikaajaline, tean teda ja tema mind. Riina on alati olnud õigluse ja palju muu eest võitleja, võib isegi öelda, et tulihingeline võitleja. Ta ei jäta asja niisama, ta ei otsi endale mugavustsooni, vaid käib kindlalt lisamiili.

Tema efektiivsus on imetlusväärne, ühe päevaga jõuab ta palju. Ta on üks neist, kes ühe käega segab kulbiga keedupotis, teisega hoiab telefoni kõrva ääres ja samal ajal jõuab veel lapsele etteütlust teha. Ka tööelus on ikka mitmed asjad korraga lahendamisel. Ning selle juures heliseb telefon, saab alguse uus projekt ja juba see käibki!

Riina hoolib ja tegutseb oma südame järgi. Mäletan, kui 17 aastat tagasi elas prügimäel Ljuba, kes käis Olevistes ja helistas siis, kui tal nälg väga näpistas või külm tahtis jäsemed täiesti ära võtta. Riina võitles Ljuba eest, et ta saaks

elamise ja töö ning pääseks välja sellest manduvast elust. Ei mäletagi, kuidas see lõppes, lõpuks vast rauges Ljuba ind, kuid kindlasti mitte Riina oma. Pole harvad korrad, kui ta tol perioodil mind kaasa palus, et „käime Pääsküla prügimäel ära, peab toitu viima, pime on, koos on julgem minna”.

Enne kui Riinale ka sõna annan, on oluline öelda, et Riina abikaasa Peeter on väga tore ja hea mees. Oleme ikka Riinaga koos õhanud, kuidas meie küll saime need maailma parimad mehed! Imeline on, et Peeter aktsepteerib oma abikaasat just sellisena, nagu ta on – nagu abielus olema peabki. Ka nüüd, kui on tihe valimiste-eelne aeg ja kohati lõppevad koosolekud-kohtumised kell 10 õhtul, on tal veel vaja teha poole ööni arvutis tööd. Peeter tunneb oma kaasat – ja just nii koos toimitaksegi.

Riina, milleks sulle seda kõike vaja on? Oled aastaid korraldanud kodu-

tutele „Inimväärsed jõule!“, vabariigi sünnipäevi, tasuta saunapäevi, riiete jagamisi, personaalseid aitamisi, tõstatanud vaesuse teematikat avalikkuses. Nüüd pürid ka veel Riigikogusse?

Olen koos paljude kaasteelistega viimased 17 aastat näinud, millised mured hädasolijaid päriselt vaevavad. Olen oma igapäevatöö kõrvalt teinud sisulist koostööd linna Sotsiaaltöö keskusega ja vaesuse vastu võitlevate organisatsioonidega. Selles valdkonnas ei tee üksinda midagi ära. Sinu ja Viljamiga (Viljam Borissenko on Liisi abikaasa, toim.) koos tuli minu ellu ühe südameasjana ka narko- ja alkoholisõltlaste keskuste toetamine. Need on inimesed, kes tahavad tavaellu tagasi pöörduda. On väga märkimisväärne, et Lootuse Külas kristliku programmi lõpetanute test naaseb ühiskonda 70% meestest. Samaväärse tulemuslikkusega töötavad ka teised kristlikud rehabilitat-

sioonikeskused üle Eesti. Me räägime täna, et ootame Kalevipoegi Soomest tagasi, samas on meil kodus inimesed, keda on võimalik tagasi võita sõltuvushaigustest, kes saavad korralikeks maksumaksjateks ja tänulikeks perisadeks-emadeks.

Mul on üsna selge nägemus, mida olen suuteline Riigikogu tasandil selles valdkonnas ära tegema (lisainfo: www.riinasolman.ee). Lühidalt soovin oma pürgimusega öelda, et meie ümber oleks tarvis rohkem inimestega arvestamist, eriti laste ja perelega. Lisaks on mulle oluline kristlike väärtuste au sees hoidmine.

Mida pead viimaste aastate olulisimaks, mida oled korda saatnud, milles kaasas olnud?

Viimased neli aastat olen töötanud justiitsminister Urmas Reinsalu kõrval. Algul ministeeriumi avalike suhete juhina ja hiljem nõunikuna ning samal ajal ka Isamaa erakonna kommunikatsioonivõime tõstmise panustades.

Töö ministri kõrval algas Kooseluseaduse pealesurumise peatamisega ja jõudis eelmise aasta lõpul rändeleppeni, millele Isamaa erakond seisis üheselt vastu. Seepärast nõudis koalitsiooni-erakonna esimees Jevgeni Ossinovski Reinsalu kohest tagasiastumist. Justiitsministri kõrval töötades juba igav ei ole hakanud.

Üks meie esimesi koostööprojekte oli Kommunismiohvrite memoriaali ehitamise kavandamine. Represseeritute organisatsioonid ootasid seda mälestusmärki juba kaua. Mäletan nendega jutuajamist 10 aastat tagasi, mil töötasin kaitseminister Jaak Aaviksoo nõunikuna ja olin kaasas Vabadussõja võidusamba rajamisel. Minu ülesandeks oli kommunismiohvrite memoriaali puhul planeerida kommunikatsiooni selliselt, et arvesse saaksid võetud kõik riskid ja vead, mida valitsus 10 aastat tagasi nii olulise riikliku monumendi rajamisel, nagu Vabadussõja võidusammas on, tegi. Kui eelmise aasta augustis Maarjamäe memoriaal avati, tuli pisar silma, sest niivõrd liigutav oli kunstnike ja arhitektide ja ehitajate poolt ühiselt rajatud mälestusmärk, mis aitab mees pidada eestlaste okupatsiooniaegseid kannatusi ja võõrvõimu kuritegusid meie rahva kallal.

Justiitsministeeriumi neljast aastast

märgiksin siin intervjuus veel ära, et just Reinsalu oli ministrina see, kes on „kalevi alla pannud“ EL-i direktiivi vihakõne ja vaenuritegude kriminaliseerimise kohta. Selle vastuvõtmise korral oleks paljudel kristlastel oht õige pea „vihakõnelejateks“ sildistatud saada.

Mis sina arvad palju poleemikat ja polariseerumist tekitanud kooseluseadusest?

See, kuidas kooseluseadus neli aastat tagasi riigikogus peale suruti, on ajalooline häbiplekk Eesti parlamentaarsele praktikale. Euroopa vanades demokraatiates võttis samasuguse protsessi arutamine ja oma rahvaga läbirääkimine üle kümne aasta aega. Eestis tuldi ratsarünnakuga ja see lõhestas meie rahva erinevateks poolteks. Eriti kurb oli, et väiksem osa, kes seadust läbi surus, hakkas ennast

pidama progressiivseks ja teist poolt sildistama keskaegseks või harimatuks.

Minu isiklik seisukoht on, et kooseluseadus sellisel kujul tuleb tühistada. Täna ei aita see kuidagi neid, kelle nimel see justkui tehtud on. Tüli kestab edasi, osapooled kaebavad riiki kohtusse. Samal ajal on kõiki vähemust puudutavaid murekohti võimalik notari juures lahendada. Pean seda ideoloogilis-poliitiliseks rünnakuks. Ilmselt kestab see lahing edasi, mõni erakond on juba teatanud, et tunnistab kõiki perekonnavorme. Seetõttu usun, et konkreetne Isamaa poolt külmutatud leping võidakse uuesti lauashtlist välja koukida, kui

Olen viimased 17 aastat näinud, millised mured hädasolijaid päriselt puudutavad.



▲ Riina ja Liis on sõbrannad alates seitsmenda eluaastast, mõlemal on toetavad abikaasad, kes saavad hästi läbi.



EL-i direktiivi vihakõne ja vaenukuritegude kriminaliseerimise vastuvõtmisel oleks paljudel kristlastel oht „vihakõnelejateks“ sildistatud saada.

uues valitsuses ei ole konservatiivseid jõude, kes selle vastu seisavad. Isamaal on kooseluseaduse tühistamine ka programmi oluline osa. Nii on kirjutatud meie põhialustesse, et tunnustame abielu mehe ja naise vahelise liiduna. Olen nendes küsimustes täiesti ühte meelt Eesti kirikujuhtidega ja tsiteerin siinkohal Rooma-Katoliku kiriku juhti Eestis, Isa Philippe Jourdan'i, kes ütles: „Lapsele on parim, kui ta sünnib kodus, kus on ema ja isa“.

Kas kristlased ja poliitika sobivad üldse kokku?

Eesti on parlamentaarne riik ja meil on demokraatlik riigikord, kus konkureerivad erineva maailmavaatega erakonnad. Poliitiline protsess on elu osa ja ka kristlased peavad ju ometi igapäevaelus osalema. Ses mõttes ma vastuolu ei näe. Ma ei pea õigeks kohati levinud seisukohta, et poliitika on nii räpane, mistõttu kristlased seal osalema ei peaks. Aga milline eluvaldkond ülipuhas on, igal pool on ju ikkagi inimesed! Elaksime siis ju igapäevaselt rollis, kus teised meie eest otsustavad ja vastutavad.

◀ Sini-must-valgete väärtuste eest seisab Riina Tallinna volikogus Isamaa fraktsiooni esimehena.

Meenub, kuidas armas pastor Rein Uuemõis hoiatas mind poliitika eest, kui ma kutsele erakonda tööle minna ei suutnud kuidagi „ei“ öelda. Ta ei tahtnud, et tema lapsel oleks elus raskusi. Esimesed aastad osutusidki keerukateks, aga tunnistan, et mulle poliitika väga meeldib. Olen seda tööd praktilistel tasanditel linnavolikogus ja linnaosakogus tegema õppinud ja arvan, et sinna ongi tarvis erinevatelt elualadelt kogenud ja eelkõige koostöövõimelisi inimesi.

Mida soovid kirikule ja kristlastele mõeldes ära teha?

Olen mõelnud need teemad läbi, mida minu hinnangul riik kirikute ja koguduste puhul kindlasti ära teha saab.

Esiteks: kaasamine ja koguduste usaldamine. Valimiste ajal on väga vähe juttu riigi ja omavalitsuste suuremast koostööst erinevate MTÜ-de ja abiorganisatsioonidega. Leian, et see näitab riigi usaldust oma kodanike vastu, kui ta delegerib ühiskondlikult vajaliku teenuse osutamise heategevuslikele ja sotsiaalvaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele, ka kirikutele. Paljudel kogudustel üle Eesti on sotsiaaltöö osa nende identiteedist ja sellega kaasneb valmidus vabatahtlikult, missioonitundest lähtuvalt panustada. „200%-line suhtumine“ ja panustamine, nagu seda Oleviste koguduses öeldakse.

Täna on näiteid, kus omavalitsus kogudustelt saadavat lisaväärtust ei arvesta, ja nii võibki tunduda, et lihtsam ja odavam on anda supiköök ühele suvalisele toitu valmistavale firmale, kes jagab portsud välja, arvestamata, et lisaväärtus jääb samas nulliks.

Teiseks sooviksin riiklikku projektimajandust mõistlikumaks muuta – hoolekande- ja ennetustöös pakutavad riigipoolsed projektid peavad jaotuma palju mõistlikumale ajaperioodile, kui need on täna korraldatud. Näiteks, kristlik õendusabi leiab end iga kolme aasta tagant olukorrast, kus tuleb kõik oma 40 öde koju saata, sest projekti korras võidakse eelistada odavamat hanget. Samuti on Diakooniahaigla Eestis üks vähe-seid kohti, kus võimaldatakse väärakas-

lahkumine siit elust, ja sellele peaks riigi tugi olema mitte ainult projektipõhine.

Ka kristlikud rehabilitatsioonikeskused pakuvad olulist inimeste elule aitamist. Hiljuti ähvardas ühe keskuse elanikke tänavale tõstmine, riik saaks siin palju enam aidata. Need keskused toimetavad üldjuhul annetuste baasil, aeg-ajalt rahapuuduses, kuigi tegelevad omavalitsustele väga olulise taasühiskonnastamisega.

Mulle on väga oluline abielu kui mehe ja naise vahelise liidu toetamine, pereväärtuste au sees hoidmine. Riigi toetus abielule annab kindlama toe meie lastele. Kõnelen siin endise üksikemana ka oma isiklikust kogemusest. Väärtustan kõrgelt üksikvanemate tööd laste kasvatamisel, neil on üksinda keerulisem. Kuid just oma kogemusele toetudes arvan, et lapsele on parim kasvada peres, kus on nii ema kui isa.

Eesti Põhiseadus ütleb, et tuleb „kõikumatus usus ja vankumatus tah-tes kindlustada ja arendada riiki“. Meie ülesanne on tagada eesti rahvuse ja kultuuri säilimine läbi aegade. On ju perekond ühiskonna alus, pereliikmed ja lapsed on need, kes kannavad edasi eesti keelt ja kultuuri. Eesti riik saab ainult sel kombel kesta.

Isikuvabadustest rääkides on oluline rõhutada ka usuvabadust kui üht baasvabadust. Veel 17. sajandi alguses dikteeris riik, mida ja kuidas tohtis inimene uskuda. Tänapäeval on poliitilisi ilminguid, mis nõuavad, et riik hakkaks piirama usklikke sõnavabadust ja kus kristlike põhitõdede järgijaid on hakatud nimetama vihakõnelejateks. Seadusi välja töötades ja EL-i direktiive kohaldades ei arvestata meil väga sage-li mujal maailmas juba esile kerkinud ohtudega.

Pagulasteemast ja islamiohust rääkides tuleks silmas pidada, et riik saab toetada sõjapõgenikke ja abivajajaid

Kooseluseadust läbisuruv väiksem osa hakkas ennast pidama progressiivseks ja teist poolt sildistama keskaegseks või harimatuks.

nii palju, kui meie riigieelarve oma inimeste puuduse kõrvalt võimaldab. On fakt, et „kõigi maade islamiseerimine“ on eksisteeriva nähtusena suunatud tegevus. Teame, et evangeeliumi kuulutamise eesmärk on inimese lepitamine Jumalaga, islami kuulutajad toovad kaasa aga teisitimõttelejate allutamise väevõimuga.

Miks liitus Eesti rändelepinguga ja miks Isamaa lepingu vastu oli?

Rändepakt ei saanud heakskiitu ka Eesti valitsuselt, kus Isamaa selle blokeeris. Samas pole teada, kui paljud riigid esitasid leppele omapoolseid lisaklausleid. Seda infot meile ei avaldata. Me ei tohi ega saa selles küsimuses veel alla anda!

Tegemist on väga põhimõttelise lahkkeliga ja see ei ole üksnes valitsusesisene. Me näeme erinevaid seisukohti Riigikogus, ka erakondade sees. Eesti ühiskond on selles küsimuses polariseerunud ja uuring näitas, et kahekordne enamus Eestimaa elanikest seda lepet ei toeta.

Seda kõike on palju, kuhu mahub siin pere ja kogudus, isiklik suhe Jumalaga?

Jumal on olnud minu toetuspunkt juba 18 aastat. Ma ei kujutaks ette, et oleksin suutnud ilma Temata elada. Minu tee Jeesuse juurde algas juba keskkoolis, kui laulsime Viljandi Pauluse koguduse kooris, koos sinu ja teiste klassiõdedega. See oli ammu, üle kolmekümne aasta tagasi.

Mulle on oluline olla Oleviste suure pere liige, kus vanempastor Siim Teekel on tihti mu hea nõuandja. Julgustav on oma mõtteid kraadida ja kindlust saada, kus on vaja võidelda ja kus ei ole. Olen püüdnud oma poliitikaga tegelemise teed igati koos Jumalaga käia ja arvan, et asjaolu, et ministrite nõunikeks on tõsiusklikud kristlased, pole sugugi juhuslik. Mind on alati kõnetanud – ja võiks öelda – saatnud Psalm 23:

*Issand on mu karjane,
mul pole millestki puudust.*

.....

*Ka kui ma kõnniksin pimedas orus,
ei karda ma kurja,
sest sina oled minuga;
su karjasekepp ja su sau,
need trööstivad mind.*

Mul on raske tõmmata piiri, et siit algab minu isiklik elu ja siin on töö. Ma olengi pere, töö ja kõik muu kokku. Pere toetab mind, oleme koos ja teeme asju koos. Eelmisel aastal saime soetada endale maale suvekodu, see on meie pelgupaik. Koht, kuhu linnast ära põgeneme. Marten ja Karl on juba suured ning ei vaja igapäevast hoolt, Oskar Jaak on päike mu päevas. Muidugi olen ma väga tänulik oma abikaasa Peetri üle. Kui ma aegu tagasi Marteniga kahekesi elasin, igatsesin endale veel lapsi. Nüüd on Jumal andnud mulle toreda mehe ja kokku lausa kolm poega.

Pean siinkohal Riina peatama, ta teeb kõike kirega ja nii on ka meie jutud täna olnud pikad, nii et meile antud leheruum on vast pilgeni täis. Paljust oleks tahtnud veel rääkida. Paljut oleks soovinud veel esile tõsta. Eks praegune Riigikogu valimisperiood annab tänastele juttudele oma tooni. ■

Nüüd on Jumal andnud mulle toreda mehe ja kokku lausa kolm poega.



▲ Riina koos erakonnakaaslaste Lea Nilsoni ja Tiit Naberiga Tallinna tänaval telgikampaaniat tegemas.



▲ Aprillis 2018 valiti Riina juhtima Isamaa erakonna naiskogu (koondab üle 400 liikme üle Eesti).

Armastada tähendab
tahta koos elada.

Kas ja kuidas peaks armastama isamaad?

- Meego Remmel, 3D koguduse õpetuspastor
 - Sihtasutuse Väärtustades Elu isadepäeva konverentsil AD2018.
- Foto: EKN.



Eesti Vabariik on juba 101-aastane. Teeb tänulikuks, kas pole? Mäletan, kuidas lapsena nõukogude totalitaar-ateistliku okupatsioonirežiimi aastatel laulupeokooris isamaa-armastusest lauldes Gustav Ernesaksa viisi järgi Lydia Koidula armastusesõnu laususin:

*Mu isamaa on minu arm,
kell' südant annud ma,
...
ja peaksin sada surma ma
seepärast surema!*

Meie ajalugu jutustab isamaa-armastusest

Täna mõtleme tänutundes mitte ainult sadadele, vaid tuhandetele, kes me riigi sünni nimel elanud, töötanud, kannatanud, isegi surnud. Vabadussõjas kaotas elu 3600 Eesti võitlejat, haavata sai vähemalt 14 000, neist 2600 jäigi invaliidiks. Vangi langes 1000 eestlast, tõsi, hiljem said nad 10 000 vangistatud punaväelase vastu välja vahetatult vabaks. Kõik see oli meie ja me riigi vabaduse hind.

Vabadussõjas osales ka minu vanaisa Rudolf Remmel. Esimesse maailmasõtta kistuna oli ta noore usumehena otsustanud omalt poolt inimesi mitte tappa. Siiski sai ta raskelt haavata ja naases koju invaliidina. Vabadussõtta läks ta siiski – vabatahtlikult, kuna seal oli kaalul palju enam kui suurriikide omavaheline tüli maailmavõimu jaotamise pärast. Selles sõjas tuli välja astuda omaenda kodumaa, me endi kodude, oma perekondade kaitseks. Nii tundis temagi – invaliidsele kaele

vaatamata – hinges sundi minna, et aidata oma maad ja rahvast kallaletungijaist vabaneda. Liitudes varustajate rooduga, hoolitses ta rindemeeste ja neile eluks vajaliku eest. Vabadussõjas osalemise ja ennastsalgava abistamistöö tänutähena anti talle aurahadki.

Ometi ei pingutanud mu vanaisa ega keegi eesti võitlejatest ju teenet märkide nimel, vaid armastuse nimel omaenda rahva ja vaba riigi pärast. Tartu rahulepinguga saime nõutada endale juba rahvusvahelise õiguse järgi kehtiva „riikliku sünnitunnistuse“. Nii tunnustas „Venemaa ilmtingimata Eesti riigi rippumast ja iseseisvust, loobudes vabatahtlikult ning igaveseks ajaks kõigist suverään-õigustest, mis olid Venemaal Eesti rahva ja maa kohta maksvuselt olnud riigiõiguslike korra, kui ka rahvusvaheliste lepingute põhjal, mis nüüd siin tähendatud mõttes edaspidisteks aegadeks maksvuse kaotavad,“ kinnitas Tartu rahuleping, lisades: „Eesti rahvale ja maale ei järgne endisest Vene riigi külge kuuluvusest mingisuguseid kohustusi Venemaa vastu.“

Siiski röövis totalitaar-ateistlik nõukogude okupatsioonirežiim eesti rahvalt vaba riigi, aga mitte isamaa armastuse. Laulsime ikka: „Mu isamaa on minu arm, kell' südant annud ma.“ Ja sellest kasvas välja veretu revolutsioon, laulev revolutsioon.

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine sündis, Jumalale tänu, verevalamiseta. Eesti kodanikkonna liikumine, valitseva *perestroika*-võimuga targalt suhtlemine ja arukas juriidiline loogi-

ka Tartu rahulepingust tulenevast õigusjärglusest avasid tee Eesti Vabariigi taas iseseisvaks kuulutamisele. 20. augustil 1991. aastal sai tõeks, mida olime uskunud, lootnud, armastanud. Kristlastena tunnistame, et üle kõige ja kõigi kingiti see arm meile Kõigeväeliselt.

Mida tähendab armastada?

Armastus tähendab mitte pelgalt poolehoidu või sümpaatiat, vaid lõpuni minevat pühendumust, kiindumust, truudust, andumust, eneseandmist, isegi eneseohverdust. Öeldes „Ma armastan sind!“ või „Ma armastan oma isamaad!“ töotan ma viimselt: „Ma annan Sulle endast kõik!“

Piiblis defineerib armastust uuestestamentlik mõiste *agape*. Jh 3:16 kirjeldab seda Jumala ennastohverdava armastusena, kes andis oma Poja meie elu nimel. Nii on armastus kristlikus arusaamises mitte saamine või võtmine, vaid andmine, kinkimine.

„Armastada tähendab tahta koos elada,“ lugesin nõuka-ajal ühest põranda all masinkirjas trükitud suheteraamatust. Tänaagi veel leian, et nii see ongi. Kui me tahame rahvana üheskoos isamaal elada, peame õppima oma maad ja rahvast armastama.

Armastus ei pruugi meile lihtsalt niisama, iseeneslikult sülle kukkuda. Piibel ütleb: „Taotlege armastust!“ (kr *'Diokete ten agapen'*). Kooselamist tuleb õppida, ennast selleks kujundades ja kohandades, teiste heaks muutes, parandades, parendades.

Parima nimel elades peaksime teistele eeskuju andma. Nii teostub üks-

teise armastamise kooselu ülim vorm ja sisu. Sellises elus ei saa armastusest pelgalt rääkida, vaid seda tuleb praktiliselt välja elada, teoks teha. Piibel ütleb: „Lapsed, ärge armastagem sõnaga ja keelega, vaid teoga ja tööga!“ (1Jh 3:18). 'Armastus' on tegusõna.

Samamoodi on tegusõnaks tõeline 'isamaa-armastus'. See on olnud nii minu vanaisa kui kõigi teistegi elus, kes meie vaba riigi nimel elanud, olgu võideldes oma elu või tervist ohvriks tuues või üldisemalt omaenda heaolust loobudes ja teiste heaks pühendudes. Vabaduse hind pole kunagi odav.

Kas isamaa-armastusest piisab?

„Mu isamaa on minu arm,“ – jah, tõsi. Aga kui minu jaoks on see arm lihtsalt armust kingitud, siis seda paljude teiste elu hinnaga. Piibel õpetab: „Me otsustame nõnda: kui üks on surnud kõikide eest, siis on kõik surnud, (...) et elavad ei elaks enam enestele, vaid temale, kes on nende eest surnud“ (2Kr 5:14–15).

Meile on antud arm elada vaba riigi kodanikena ka kõigi nende elu vääriliselt, tänu kelle elule meile see vaba riik on kingitud. Samamoodi võime Jumala riigi kodanikkonnana elada Jeesuse nimel, kes meile Jumala riigi on kinkinud. Tema evangeelne missioon kutsub meid armastust osutama ühtviisi kõigile rahvastele üle maailma. „Minge siis, tehke jüngeriteks kõik rahvad,“ läkitas meid Jeesus (Mt 28:19).

Mida aga tähendab elada mitte ainult iseenda nimel, vaid ka teiste nimel armastust osutades?

Kui armastada tähendab tahta koos elada, siis teistega koos elades peame armastuses õppima praktiseerima veel vähemalt kaht vooruslikku isikuomadust: alandlikkust ja andestamist. Ilma alandlikkuse ja andestamise võimeta on raske ühiselu ette kujutada, olgu laiemalt ühiskonnas või kitsamalt perekonnas, koguduses, kogukonnas.

Piibel ütleb apostel Pauluse sõnadega koloslastele: „Nii nagu Issand teile on andeks andnud, nõnda tehke teiegi!“ (Kl 3:13b). Kuidas, võime küsida? Piibel vastab: „Üksteist taludes ja üksteisele andestades, kui kellelgi on teise vastu kaebust“ (Kl 3:13a). Ja lisab: „Aga üle kõige selle olgu armastus – see on täiuslik side!“ (Kl 3:14).

Ema Teresa tõdeb: „Usk tegudes on armastus ja armastus tegudes on teeni-

mine. Kui tahame tõeliselt armastada, siis peame õppima andestama. Head teod moodustavad armastuse keti. Sügav armastus ei mööda, ta lihtsalt annab. Armastusel iseenesest pole mõtet.“

Armastavates inimsuhetes pole võimalik elada vastastikku kingitud andestuse ja alandumise kogemusest. Apostel Pauluse sõnul peame kehastama kõike kolme kristlikes elusuhetes ühe korraga ja tervikuna.

Kuidas see teoks teha? Tõeliselt ja ehedalt – mitte pealesunnitult ja vägi-valdselt – saab alistuda vaid armastusele. Sama tõeliselt ja ehedalt – mitte tehtult ja mängitult – saab armastada vaid neid, kes ise sellele vastu ei pane. Armastus tuleb vastu võtta, sellele tuleb vastata, alistuda, anduda.

Ühelt poolt on armastus Jumala ime – kingitus, mis on meile antud Jeesuse Vaimus. Teiselt poolt tuleb meil see inimelus ka isiklikult omaks võtta. Armastamise, alandumise ja andestamise harmooniline muster sünnib vaid ühe ihu kahe käe koostoimel. Peast rääkimata.

Eesti iseseisvumisel kutsus Kaitsepolitsei KGB-ga koostööd teinud Eesti kodanikke end üles andma ja oma vigu tunnistama. Siis lubati neile riiklikult andeks anda. Kes aga end üles ei andnud, selle nimi avaldati kõigile

Koos elades peame armastuses õppima praktiseerima veel vähemalt kaht vooruslikku isikuomadust: alandlikkust ja andestamist.

loetavana KGB kaastööliste nimekirjas. See oli otsekui armastuse, alandlikkuse ja andestuse mõlemapoolne test. Kas kanname riigi ja rahvana välja? Kandsime. Ainult üks inimene vaidlustas oma nime lisamise sellesse nimekirja...

Kui aga meie riik ei ole meile täna enam armastusväärne, mis siis? Jeesus õpetab armastama tingimusteta. Tema elu, kannatus ja ristisurm näitavad, kuidas ta oli valmis oma elu andma isegi teades, et enamus maailmast küsib läbi ajaloo, kas selle nimel tasub üldse oma elu loovutada. „Jumal teeb nähtavaks oma armastuse meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused“ (Rm 5:8). Siiski armastas ta meid ennastandvalt ja kinnitas: „Nõnda nagu mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist! Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate“ (Jh 13:34–35). ■



▲ Poeg Jakob, vanaisa Aamo ja isa Meego Remmel teenivad külge külge kõrval pastoritena.



Püüded Pühakirja valgel oma arusaamisi selgemaks arutada on baptistikogudustele iseloomulik joon.

EESTI BAPTISMI ALGUSEST 135 AASTAT

■ Toivo Pilli, KUSi kirikuloo õppejõud

Elame ajal, mil uskkondade identiteet muutub nõrgemaks. „Ma olen kristlane” tundub olevat kuidagi parem väljend, kui et ma olen baptist või nelipühilane või luterlane. See on ilmselt seotud inimeste ettevaatlikkusega institutsioonide suhtes ja organiseeritud kristlus ei ole praegusajal just eriti „moes”. Olgem ausad, kristlikud uskkonnad on oma ajaloo jooksul jõudnud teha mõnegi väärsammu. Kriitiline distants pole iseenesest paha. Küllap on see parem kui pimesi ja ummisjalu kõike jaatada ja pühaks pidada, millele vähegi ajaloo tolmu peale on kogunenud.

Kuid ei maksa liikuda teise äärmusse ja eitada usulise liikumise pärandit, selle õppetunde ja aja jooksul välja lihvitud väärtusi. Enesetunnetust. Ühiselt jagatud kogemust. Kui see kõik lihtsalt minema heita ja öelda, et nüüd alustame muudkui puhtalt lehelt ja mingite igivanade traditsioonidega ennast siduma ei hakka, siis oleme libisenud ühest kraavist lihtsalt teise. Ja mõnikord niisuguse hooga, et annab tükk aega mütata ja rabeleda, et jälle kuidagi edasi liikuda. Tee, mis edasi viib, on nende kahe äärmuse keskel.

Mis on Eesti baptismi 135-aastase loo jooksul kristalliseerunud õppetunnid, kogemused, mis inspireerivad ja annavad jõudu? Ma ei kavatse teha süstemaatilist ülevaadet, vaid jagan pigem enda vaatepunkti. Järgnev on niisiis rohkem isiklik tunnistus kui tasakaalustatud miniuurimus.

Koguduslik koosmeel juhtimises

Esiteks töid esimesed baptistikogudused – ja mõistagi ka priikogudused

– Eesti usu elu pildile uue koguduseks olemise viisi. See, et kogudus tuleb kokku ja otsustab oma asjad ise, ei olnud omane ei luterluses ega õigeus. Vennastekogudus oli küll praktiseerinud osalejate aktiivset kaasalöömist, kuid jäänud siiski luteri kiriku rüppe.

Just 19. sajandi Läänemaa ärkamisest välja kasvanud prii- ja baptistikogudused hakkasid järjekindlalt rakendama koguduse ühiskoosolekut kui juhtimise viisi. Seda püüti teha palvetavas meeles ja Pühakirja juhiseid otsides ning üksteist kuulates. Ega see neil kogudustel alati nii hästi välja ei tulnud, aga uus koguduse mudel oli loodud. Ühiselt läbi arutatud otsuste langetamise tava on lahutamatult seotud baptistikogudusliku, laiemas mõttes vabakogudusliku identiteediga. Katsed rakendada hierarhilist juhtimist, piiskoplikku või presbüteriaanlikku skeemi, viivad meid viimaks eemale meie juurtest. Aga nõrkade juurtega puu on tormis või uhtvete käes kerge langema.

Kohaliku teoloogilise mõtte edendamine

Teiseks lõi baptism pinnase kohaliku vabakogudusliku juhtimise ja teoloogia tekkeks. Eks see oli alguses kodukootud ja kohmakas, aga võetud suund oli tähelepanuväärne. Kui saksa baptistide misjoni- ja mõjupiirkonnas jäi mõnel pool juhtimine saksakeelsete pastorete kätte, siis Eestis kerkisid üsna kiiresti esile kohalikud juhid. Adam Reinhold Schiewe, Peterburi saksa baptisti koguduse juht, suunas 19. sajandi lõpul siinseid koguduse elu valdkondi küll

päris otsustavalt, kuid Eestis ta ise ei elanud ja temaga nõu pidada polnud alati võimalik. Andres Tetermann, August Johannson ja teised pidid paratamatult ise koguduste elu ja ühistöö eest vastutama.

Teoloogiline mõte kujunes küll aegamisi, kuid püüded Pühakirja valgel oma arusaamisi selgitada ja selgemaks arutada on baptistikogudustele iseloomulik joon. On teada, et Tetermann püüdis nii saksakeelse kirjanduse kui ka kreekakeelse Uue Testamendi abil oma usku mõtestada ja teisigi õpetada. Ta ei olnud erand. Kohaliku baptismi alguskümnenditel kerkis esile analüütilise ja loogilise mõtlemisega Pärnu jutlustaja Jüri Mill.

Olgu öeldud, et Eesti baptismi loos on Pühakirja selgitamine mitte ainult juhtide ülesanne, kuigi nad olid oma elu ja tegevusega saavutanud koguduste usalduse. Eht-vabakoguduslikult oli Piibli tõlgendamine ja koguduse elu praktika mõtestamine kollektiivsete joontega. Kuna oldi veendunud, et Jumal annab tarkust ja selgust igale siirale otsijale, oli koguduse koosolekul samavõrd sõnaõigust nii kaelasidemega jutlustajal kui pasteldes talumehel. Kollektiivne teoloogiline arutelu väljendus koguduste ühistel konverentsidel, isegi kui kohalolijad seda ise teoloogiaks ei nimetanudki. Ma olen veendunud, et seda väärtust tasub säilitada ka tänasel internetiajastul, kui õpetajad ja jutlustajad maailma igast nurgast võivad paari klahvivajutusega meie elutoas õpetusi jagada. Ei tohi kaotada ise mõtlemise, ise uurimise ja järelduste tegemise oskust ja tahtmist. Ei saa elada ainult kiirtoidu

ja poolfabrikaatide peal, tuleb osata ka ise süüa teha!

Viljakas tekstiloom

Kolmandaks on baptismi Eestis alati iseloomustanud hariduse ja kirjanduse väärtustamine. Kõigepealt mõni sõna kirjanduse kohta. Kirjalik tekst on ühtsuse tekitaja ja suunaja ning mõtteaine pakkuja. Mitte ainult raamatute, ja mõistagi Pühakirja lugemise, vaid ka ise tekstide loomise mõttes. Juba 19. sajandil, kui baptistid tsensuuri tõttu ei tohtinud oma kirjandust avaldada, liikus kogudusest kogudusse käsitsi kirjutatud algeline ringkiri Armas Vend, mille üks eksemplar aastast 1897 on tänaseni säilinud.

Hiljem, 1904. aastal, alustas Andres Tetermann ajakirja Teekäija väljaandmist, mis ilmub tänaseni. 1920. ja 1930. aastatel oli üheks viljakaks kirjameheks Karl Kaups, kes jätkas tekstiloomet paguluses. Või mõelge neile sadadele ja sadadele raamatutele, mis masinakirja-trükkis ilmusid nõukogude perioodil. Raamatu austamine ja tekstide loomine on baptismile omane. Kas see pärand kutsus meid millekski üles? Arvan, et jah. See kutsus meid eestikeelsete vaimulike tekstide loomisega vaeva nägema. Kõik võimalused selleks on olemas! Oleks lausa piinlik, kuid võrdluses selgub, et nõukogude surveajal sündis rohkem tekste Eesti baptistide ja teiste vabakoguduste autorite sulest kui praegusajal.

Hariduse väärtustamine erinevates vormides

Haridus selle formaalsemas mõttes oli samuti baptistide jaoks tähtis. Aastal 1922 alustas Keilas Eesti Baptisti Jutlustajate Seminar oma tegevust. Ega kõigil õppima tulijatel polnud gümnaasiumi tasemel haridustki, nii et mõnigi pidi õppima usuteaduslike ainete kõrvalt üldhariduslikke aineid. Ameerikas saadeti õppima Osvald Tärk ja Evald Mänd ning mitmed baptisti jutlustajad olid täiendanud ennast Hamburgis.

Näib, et 1920.–30. aastatel püüti hoida tasakaalu seminarihariduse ja lühiajaliste kursuste vahel. Üht ei mängitud teise vastu välja, vaid mõlemat arendati. Lühiajalised kursused olid neile, kes ei saanud mitut aastat õpingutele pühendada, kuid soovisid ometi paremat ettevalmistust piiblitundmises või evangelismi vallas. Mõlemad õppevormid olid olulised. Eriti ilmekalt selgus mitmekesise hariduse kasu hiljem nõukogude perioodil: EKB Liidus andsid tooni süstemaatilise teoloogilise haridusega vaimulikud, kuid leidis piisavalt paindlikkust, et korraldada kõikvõimalikke täienduskoolitusi.

Misjonlik hoiak

Veel üks tahk, millele juhin tähelepanu. Eesti baptismi iseloomustab misjonimeelsus. Karl Kaups rõhutas 1934. aastal, et baptistide misjonimotiiviks on „armastusevõlg“. Paulus ütles, et ta

on „nii kreeklaste kui umbkeelsete, nii tarkade kui rumalate võlglane“ (Rm 1:14). Misjon oli erinevate uskkondade koostöövaldkond: baptistide ja evangeeliumi kristlaste ühisel moraalsel toel töötasid Egiptuses Aleksandra Liblik, Melita Marley, Ester Sirotkin. Kuid igapäevane tunnistus Kristusest, evangeelsed nädalad ja usu muutvast jõust jutustav elu – see kõik oli osa baptistlikust spiritualiteedist. Otsida sisulisi ja praktilisi vastuseid küsimusele, mida misjon ja evangelism tähendavad tänapäeva maailmas, on kahtlemata üks baptistlikust pärandist tulenev ülesanne.

Kokkuvõtteks

Eelnevad Eesti baptismi tunnusjooned ei moodusta ammendavat loetelu. Selge on ka see, et nad kõik – koguduslik koosmeel juhtimises, kohaliku teoloogilise mõtte edendamine, hariduse väärtustamine selle erinevates vormides, tekstiloom ja misjonlik hoiak – vajavad jätkuvat täitmist sisuga ja praktikasse viimist muutuvus kultuurilises kontekstis. Kuid pärand, mis on edasi kandunud läbi aastakümnete, annab tugeva aluse, et astuda järgmisi samme. Eesti baptismi 135 aastat on kujundanud usaldusväärseid toetuspunkte. Neid tasub teada ja värskest avastada. Viimaks seisame kõik eelmiste põlvkondade õlgadel. ■

Me täname nende eest, kes raskustest ja vastuseisust hoolimata nägid vaeva esimeste vabakoguduslike rühmade ja koguduste rajamisel Eestis. Neil oli julgust mõelda ja tegutseda teisiti kui harjutud – tegutseda oma südametunnistuse ja siira usu kohaselt.

Nad on meile eeskujuks:

Mihkel Oidermann
Andres Tetermann
Jüri Mill
Priidu Spuhl
August Johannson
Peeter Kaups vanem
Jüri Zeisig
Tõnis Laas
Hans Ransberg
ja paljud teised

Me täname nende eest, kes nõukogude karmidel aegadel ei vaadanud tagasi, kui nad kord juba olid kutsumust mõistnud. Püsivalt ja ustavalt tegid nad tööd isegi siis, kui vili kasvas vaevaliselt. Nende vaevanägemine ei olnud asjatu. Nad on meile eeskujuks:

Osvald Tärk
Johannes Laks
Oskar Olvik
Robert Võsu
Emilie Bertelson
Kohila Kaljo Raid
Imant Ridaliste
Arpad Arder
Johannes Jääger
Paldor Teekel
ja paljud teised

135 aastaga kujundatud usaldusväärseid toetuspunkte tasub teada ja värskest avastada.

▲ Ühise tänapalve sõnad Oleviste kiriku Maarja kabeli seinal Eesti baptismi 125. aasta ajalookonverentsil.

Kogudus kasvab koos lastega

■ Ermo Jürma, Teekäija toimetaja tekst ja fotod.



▲ California pastor Bill Ankerberg, kes väisab Eestit juba 20 aastat ja kes on tüüpiline vanaisa prototüüp, köidab laste südameid ning inspireerib Liidu juhte.



▲ Väikegruppideks jagamise eel rivistati lastetöötajad ja pastorid teineteise vastu staaži järgi ritta.

„**Millest lapsed unistavad?**“ – sellele küsimusele pakkusid vastuseid armastatud lastekirjanik Ilmar Tomusk ja tema klassijuhatajast abikaasa Reet. Avameelselt sõnastasid nad ka endi – sest laps elab meis kõigis – soove, mille täitumisi unistavad nad alles kutsetöö lõpetamise järel. Lapsed ei ole kingitud meie koju selleks, et nad peaksid meid aina rõõmustama, küll on aga meil ülesanne neid kasvatada. Ja lastega tuleb palju rääkida (juba enne nende siia ilma astumist). Nad vajavad piire. Kõigil lastel tuleb teismeiga ja pole tark seda edasi lükata.

„**Kogudus kasvab koos lastega**“ – teostumist kirjeldasid Rakvere pastor Gunnar Kotiesen ja koguduse lastetöö juhid. Ehkki Karmeli jumalateenistustel on kaks kolmandikku saa-

list pastori enda vanused koguduseliikmed, on nende töösse haaratud tunduvalt rohkem lapsi ja noori. Noorsootöö meeskonna suuruseks nimetasid nad 60 vabatahtlikku, kes peavad esmalt endile selgeks tegema: „Miks me seda teeme?“

Kuulsime, et POP (Piibel Osadus Poisid) rühma juhtivatel noortel meestel peavad olema täis paagiga autod ja valmidus pühendada poistele palju aega. Enamus poistest elab väljaspool Rakveret ja nemad tuleb kokku tuua. Meeme Järvi valgustas, et selle läbematu kamba õppematerjali omandamist kinnistavad tunni/matka jne lõpul võistkondlikud viktoriinid ja väikesed autasud, veelgi suurem stiimul on aga parima osaleja väärikas auhind kooliaasta lõpul.

Kunda on Eestimaa mõttes „väike katkine koht“. Rakvere noored alustasid seal aasta tagasi väikese rühmaga restarti, aga nüüd tuleb kokku 30–40 last, kes on tundnud, et neid armastatakse päriselt.

„**Kuhu paigutub lastetöö koguduses?**“ – elava pildi sellest joonistas California pastor Bill Ankerberg. 6000-liikmeli-sest kogudusest tulles rõhutas ta, et lastele meeldib olla ka nn para-perekondades, kus saab omasugustega suhelda. Seal pole võõrad arengut soodustavad võistlused ja nii võib pühapäevakoolis teenida: 10 punkti – võtsid Piibli kaasa, 10 punkti – olid õigel ajal kohal ja 50 punkti – kui tulid koos sõbraga! Jumalateenistuse algul on lastejutlus, aga 4 minutit (see tagab kvaliteedi). Kogudus ja lastevanemad tahavad teada, mida lastele räägitakse. Üritustel kaasatakse lapsi praktilisse teenimisse (meeleldi aitavad nad katta-koristada lauda jm), kuid nad on julged ka Psalme ette lugema (loomulikult ette teatamisel). Kogudusele on lapsed kallid (suvelaagris võib ühe lapse osavõtt küündida 600 dollarini).

„**Kuidas hoolitseda lastetöötajate eest?**“ – vastuseid kuulsime esmalt lastetöötajatelt. Seejärel kutsuti saali tagasi nende pastorid ja kuulati nende aruandeid, et võrrelda, kuidas osapoolte vastused omavahel klapiivad – üllatavalt hästi! Juhtidega tehakse nt aastaseid kokkuleppeid, siis nad ei tunne survet. Soovitati hoida lastetöö eelarve suurem, kui nad ära tarvitavad. Oluline on jälgida, et poleks ülekoormust ja et ka õpetajad saaksid osaleda jumalateenistustel.

„**Kuidas koduseid suhtekanaleid lahti hoida**“ – sellest jagasid pastor Erki Tamm ja tema tütar Hellika Limmart. Nende koduust avanud dialoogi pärast tasus Nuutsakule sõita! Erki: „Hella tütreaga peab hellalt läbi käima – see on nurgakivi ka koguduse lastetööle.“ Hellika kinnitas: „Jutud isaga on läinud sügavuti, emmega on olnud fan!“ Samas on kulunud neilgi vahel palju aega, et taevast jälle selgeks läheks.

Vaimulike töötajate päevaldel „Kogudus kasvab koos lastega“ – Nuutsaku puhkekeskuses 8.–9. veebruaril – osales 60 aktiivset kaasaraajakijat. ■



SEMINARI PÜHAPÄEV

17.märtsil on Kõrgema Usuteadusliku Seminari
õppejõud ja üliõpilased valmis külastama kogudusi.
Hea meelega teenime kaasa ja tutvustame seminari
poolt pakutavaid võimalusi. Kutsuge meid külla!
Oleme valmis tulema ka muul ajal.

Oleme olemas koguduste kasuks ja kasvuks!
rektor@kogudused.ee või 5186219

KODUGRUPPIDE SEMINAR

Brent Weaver, One Mission Society (Uus-Meremaa), koguduste rajaja Venemaal, Kiievis ja Eestis: „Kristuse ihu liikmete ülesanne on teha jüngreid, kes teevad omakorda jüngreid ja nii mobiliseeritakse kõik kristlased Suure misjonikäsu täitmisse.“



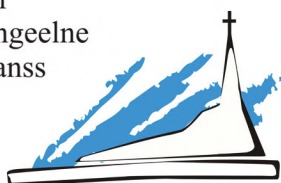
Seminar väikegruppide tööst, piibli-diskussiooni meetodid ja oskused. Uus väikegruppide vihik „Treeni ja jaga“ aitab teha uusi jüngreid.

Tallinna metodisti kirik, Narva mnt 51
8. märtsil 17.00–21.00 ja 9. märtsil
10.00–17.00

Osalustasu 10 eurot (tasuda kohapeal, sisaldab ka õppematerjale ja kohvipausi).
Info ja eelregistreerimine:
allar.saard@gmail.com, 5089028.



Eesti
Evangeelne
Allianss



Aita meil pakkuda üks ilus päev!

22. veebruaril 12.00 vabariigi sünnipäeva kontsert
Oleviste kirikus kodututele ja vähekindlustatutele.

Kirik ootab annetusi kuni 22. veebruari
keskpäevani aadressil Lai tn 50.



Esimene pilk hommikul ja viimane öhtul oma nutitelefonil on asendanud hommiku- ja öhtupalve.

Jumal kutsub kõnetundi

■ Joosep Tammo, Pärnu Immaanueli koguduse pastor



Facebook hävitab avalikkuse – väidavad kriitikud. Paljud näevad vastupidist. Virtuaalsed platvormid on neile just selleks ruumiks, kus avalikkust luuakse. Mark Zuckerberg toonitab, et Facebook muudab meid vabamaks, avatumaks ja paremaks. Erandid kinnitavad reeglit. Reegel on aga see, et kriitiline tähelepanu tekitamine toimub vaid sotsiaalvõrgustike äärealadel. Samas soosib *Whatsapp&Co* ühiskonna fragmenteerumist. Inimesed liiguvad hermeetilistes mullikestes, mis kinnitavad nende oma arvamusi ja hoiakuid.

Kui 1930ndatel sai raadio kui propagandasina välja lülitada, siis nüüd tuleb kokkupuude tehnikaga meile üha lähemale. Google'i prillid muudavad meid osaks tehnikast, *Samsungi* käekell mõõdab veresuhkrut ja -rõhku ning une kvaliteeti, ennustades ka eluiga, kui me senises rütmis jätkame. Inimkehasse opereeritud kiibid pole enam teooria, vaid inseneride praktiline mängumaa. Inimese ja tehnika vahemaa läheneb nullile. Kuid distantsi hoidmine just siin oleks vajalik, et neid arenguid mõista ja hinnata. Puuduv distants ei arenda indiviide, vaid sünnitab karju.

Karjamentaliteedi soosimist on ette heidetud ka kristlusele. Väliselt on tõesti raske eristada rokk-kontserti mõnest kristlikust ülistusteenistusest. Samas on erinevus parve või karja ja jumaliku kutsumuse vahel väga selgelt nähtav Ristija Johannese juures. Sünni poolest kuulub ta Jeruusalemma eliidi hulka. Ta pärineb eriliste privilegidega preestrite klassist. Kuid ta loobub sellest seisusest ja läheb kõrbe. Tema ühiskondlik suhe on nüüd *offline*. Seal ei võta ta pealinna elust enam osa. Ohvritoomised, templiklatš ja seltskonnauudised toimuvad ilma temata. Tema koht on kõrbes. Kõrb on kontsentratsiooni paik. Paik, kus tuleb võidelda üksindusega.

Johannese edasine tegevus kutsub esile Jeruusalemma elanike pöördumise laine. Alul tulevad paljud, seejärel pea terve Jeruusalemm, teda vaatama ja kuulama. Iga ühiskond vajab uudsust. Seekord pakub seda kummaline preestripoeg. Oma kõnedega paneb Johannes nad järele mõtlema: „Mis me peame tegema?“ (Lk 3:10). Johannes kujuneb „kaubamärgiks“. Kuid see suur hulk ei jää talle ustavaks. Ta on nende huviorbiidis vaid teatud aja. Ka Johannesel pole huvi võimalikult suurt hulka järgijaid koondada. Vaid käputäis ustavaid koondub tema meeleparandussõnumi ümber. Seevastu tunneb kuningas Herodes end temast sedavõrd ohustatuna, et ta aresteeritakse ja pannakse vangi. Tema pea on lõpuks väärt poolt kuningriiki. Ristija Johannes „katkestus“ kasvas kuninga jaoks poliitiliseks riskiks.

Kogudusena on meil Ristija Johannesest õppida, milline tulevikku kujundav jõud võib olla *offline*-seisundil. See on luksus, kuna oodatud standardseisund on *online*. Üksnes see, kes on tugev, võib end välja lülitada. Samas on *offline*-seisund oluline ka isiksuse kujunemisel. See, kes on pidevalt informatsioonist küllastunud, ei suuda seda enam töödelda. Meie identiteet kujuneb välismõjude vastuvõtu ja tõrjumise vaheldumises. Isiksuse küpsemine toimub 33. eluaastani (Levinson), mil võime olulist mitteolulisest eristada on enamasti välja kujunenud. Kuid ka vanemas eas võib see teatud elukriisides uuesti esile tõusta. Siis on taas vaja eneseleidmise üksildasi aegu.

Vabaduse ruum on *offline*-elu, sest see kasvatab kriitikavõimet. Digitaalse rahva karjale iseloomulik käitumine võib inimese iseseisvust ja arukust kahandada. Võrgustikus osaleja orienteerub enamasti teiste käitumise, mitte argumentide järgi. See, mis kõigile

meeldib, ei saa ju olla vale. Lisaks sellele on seal kõik sõnumid lihtsustatud. Kuid see, kes hakkab nendes kahtlema, kujuneb süsteemile potentsiaalseks ohuks. *Offline*-katkestus pakub sellele survele vastupanemiseks tuge.

Katkestus kui kaubamärk

Kui me küsime, kuidas esindada Kristust kaasaegses maailmas, on eelnev mõtisklus oluliseks teenäitajaks. Kristuse eeskujul näitab, et vaimse elu aluseks on mõtisklus ja palve, vaikuse ja aktiivse tegutsemise vaheldumine. Saksa Evangeelse Kiriku nõukogu endine esimees Wolfgang Huber näeb kiriku nõrkuse tuuma ilmalikustumises, selle asemel et maailma mõjutada. Paul Zulehner lähtub sellest diagnoosist ja ütleb, et kirik vajab „taasspiritualiseerumist“.

Kristlastena peaksime mõistma ja ka nautima *offline*-elu luksust. Palve on vaimuliku elu alus, mitte vaga ajaviitmine. Usklike suurim oht on ilmalikustumine. Esimesena kaovad argipäeva survele vaiksed palveajad, siis Pühakirja lugemise ajad ja lõpuks ka pühapäevase jumalateenistuse osaduse vajadus. Samas annab pidev *online*-elu petliku tunde, et oled kõigile kättesaadav ja vajalik. „Ilma minuta ei toimu siin midagi!“ See kättesaadavus on vahel vajalik organisatsiooniliselt, kuid vaimulikult on ta kontraproduktiivne.

Uskliku kaubamärk on olla *offline*-elu võimalikkuse tunnistaja. Meie jumalateenistusedki ei saa olla rahvapädagoogika parimad näidised. Meie jutlused ei ole eneseesitlused. Vaimuliku elu kvaliteet sõltub sellest, kui võrd meil on aega Jumalale.

Kristliku usu vastand pole pluralistlik maailm, vaid akustiline ja digitaalne lärm. Jeesus ütleb: „Teie olge siis täiuslikud, nõnda nagu teie taevane Isa on täiuslik!“ (Mt 5:48). ■

In memoriam

TIIT NIILO

15.02.1935–15.02.2019



Tiit Niilole saabus kutse 84. sünnipäeva pidulikule tähistamisele taevakodus 15. veebruari varahommikul.

Tiit sündis ja käis koolis Haapsalus. Isa Alfred ja ema Aurelie olid jumalakartlikud inimesed. Tiidul oli mängukaaslasel noorem vend Vello. Keskkooliaegsetel vaimsetel otsingutel külastas ta Haapsalu erinevaid kogudusi, mis lõppesid põlvitades isatalu tamme all. Oli emotsionaalne hetk, tuli astuda järgmisse eluetappi – Tartu Ülikool ootas. Hea oli pidada oma esimene palve ja minna sealt edasi koos Jeesusega.

Tiidu usukindlus ja alandlikkus kandsid teda läbi kõigist kommunistlikest repressioonidest. Ülikoolist visati ta välja, Põllumajanduse Akadeemiat ei lastud lõpetada ja Kuusalu kolhoosis kardeti vist, et ka loomad võivad usule tulla. Igal juhul soovitati töölt lahkuda. Diplomitöö õnnestus kaitsta 32 aastat hiljem, kui „kurjuse impeerium“ oli lagunenu.

Ülikooli ajal tekkis Tiidul palju sõpru kogu eluks Tartu, Tallinna ja teiste paikade uskliknoorte seas. Korraldati erinevaid üritusi, uuriti Piiblit ja palvetati.

Tiit Niilo ja Aili Kallis abiellusid 1960. aastal ning võisid aastaid koos teenida kogudust. Alguses Olevistes, siis 40 aastat Valklas ja selle ümbruses ning lõpuks taas Olevistes. Aastakümnete jooksul tuli läbi viia sadu matuseid, millest kujunes väga eriline misjonipõld. Paljudes paikades, eriti Hiiu- ja Saaremaal, oli Tiit armastatud külalisjutlustaja. Teda mäletatakse väärrika, empaatilise ja julgustavana. Heatahtlik huumor ja sõbralikkus tõmbasid teda ka noor-

te ja laste poole. 90-ndatel alustati koguduses pühapäevakooliga.

Tänu oma Ameerika tädi kutsele avanes Tiidul võimalus korduvalt USA-s ja Kanadas käia. Tekkisid pikaaegsed sõprussuhted väliseesti inimeste ja kogudustega Torontos ja Vancouveris. 1973/74 sai Tiit õppida Soomes piiblikoolis. Reisipisik viis Tiidu kokku erinevate inimestega, mis tema jaoks tähendas alati evangeelse sõnumi kuulutamist. Vanemas eas oodati teda eriti endiste kooli- ja töökaaslaste kokkutulekutel.

Eriliseks Jumala kingituseks oli armas Valkla kodu maalilise oja kaldal, palvemajaga sama katuse all. Seal oli mitu väikest toatäit raamatuid ja suur õunaaed. Aiatöö ja pildistamine olid Tiidu lemmiktegevused – puhkuseks, inspiratsiooniks ja külarahvaga suhtlemiseks. Pastoriametist lahkumise järel võtsid Tiit ja Aili ette veel suure projekti – ehitasid palvemaja kõrvale uue kodu. Kümme aastat suve võisid nad tunda rõõmu oma väikesest majakesest. Tiit oli korraarmastaja ja austatud mees kogu külale.

Keegi ütles Tiidu kohta: „Tal oli alati kaasas palju armastust, mida jätkus kõigile!“ Selle eest on tänulikud abikaasa Aili, poeg Rein, Auri, tütar Vilja, Tarmo ning armsad lapselapsed Josua, Lissete ja Jonatan, Katariina, väikesed Aaron, Hugo ja Naatan. Samuti sõbrad Valklast, Olevistest ja mujalt.

„Tubli, sa hea ja ustav sulane, sa oled olnud ustav pisku üle, ma panen su palju üle. Mine oma isanda rõõmupeole!“ (Mt 25:21).

Vilja ja Tarmo Lige



Inimese loomise põhjused

- Meelis Allsalu kokkuvõte oma KUSi lõputööst
- Foto: Ermo Jürma.

KRISTLIKUS TEOLOOGIAS PUUDUB
KONKREETNE JA KÕIKEHÕLMAV
ÕPETUS ELU MÕTTEST.

Minu mullu KUSis kaitstud diplomitöö käsitleb inimelu mõtet, nii nagu seda võiks mõista, lähtudes Piiblist. Teemavaliku üks põhjusi oli ammu huvi niinimetatud eksistentsiaalsete küsimuste vastu. Samuti kõnetas mind tõsiasi, et filosoofia suunab elu mõtte- le kui meie eksistentsi põhiküsimusele vastust otsima religioonist. See on ka igati loogiline, sest kes võiks veel paremini teada inimelu mõtet kui inimese loonud Jumal.

Samas on kristlik religioon elu mõtte defineerimisel tagasihoidlik. Ollakse küll nõus, et inimelu mõte on seotud Jumalaga, elu mõtte sõnastamisega aga toime ei tulda. Selle kinnituseks võiks tsiteerida jesuudist religioonipsühholoog Bernhard Grom sj-i, kelle sõnade kohaselt puudub kristlikus teoloogias konkreetne ja kõikehõlmav õpetus elu mõttest.

Minu poolt kasutatud meetod elu mõtte küsimusele lähenemiseks on lihtne. Lähtusin eeldusest, et inimelu mõtet ehk Jumala poolt inimkonnale antud ülesannet väljendab kõige otsesemalt põhjus, miks Jumal inimese lõi. Seega tuleks inimelu mõtte mõistmiseks uurida, millise inimese loomise põhjuse Piibel esitab.

Selle küsimusega mu diplomitöö tegelebki, pakkudes välja kolm võimalikku inimese loomise põhjust. Tegu on kolme hüpoteesiga, mis on püstitatud lähtuvalt mu enda vestlustest ja

tähelepanekutest antud teemal, samuti antud küsimust puudutavatest vihjetest teoloogilises kirjanduses. Töö käigus analüüsin nimetatud hüpoteese Piibli valgel, võrdlen neid omavahel ja püüan välja tuua nende tugevad ja nõrgemad küljed.

HÜPOTEESID INIMESE LOOMISE PÕHJUSE KOHTA
Hüpotees A kohaselt oli inimese loomise põhjuseks Jumala soov eneseteostuseks, mõningate arvamuste kohaselt lausa Jumala igavus või uudishimu.

Hüpotees B järgi lõi Jumal inimese soovist omada temaga isiklikku armastussuhet.

Hüpotees C kohaselt loodi inimene osalema protsessis, mille lõppeesmärgiks on kurjuse kõrvaldamine.

Minu uurimuse lähtekirjakohaks oli 1Ms 1:26, 28, kus Piibel mainib inimese loomise põhjust-eesmärki enne inimese loomist ja seejärel kohe esimese käsuna Aadamale: „...et nad valitseksid kalade üle meres, lindude üle taeva all, loomade üle ja kogu maa üle ja kõigi roomajate üle, kes maa peal roomavad“ (1Ms 1:26). Salmis 28 lisandub antud tekstile tegusõna „alistage“, mis nagu ka „valitsege“, väljendab heebrea keeles agressiivset allutamist.

Lisaks nimetatud lähtekirjakohale olid vaadeldavateks piiblilikestideks Iiobi raamatu lõpuosa ning valiktekstid Uuest Testamendist, kus kasutati

samu tegusõnu, mis lähtekirjakohas (valitsema, alistama). Keskendusin ka Uue Testamendi peateema – Jeesuse ristisurma – seosele antud küsimusega.

UURINGU TULEMUSED

Ilmnes, et kõigil kolmel hüpoteesil on Piibli valgel oma tugevamad ja nõrgemad küljed. Teistest nõrgemaks osutus ettearvatult hüpotees A. Seda kinnitab ka lähtekirjakoht, kus ei leidu mingit vihjet, nagu võiks inimese loomise põhjuseks olla Jumala soov kuidagi iseennast teostada, areneda või igavust peletada.

Hüpotees B puhul pole keeruline märgata, et läbi kogu Piibli suhtleb Jumal inimesega ning kutsub üles seda suhet taastama, hoidma ja parandama. Küsida võiks, miks see suhe läbi ajaloo nii visalt on edenenud? Ka ei leia me lähtekirjakohast 1Ms 1:26, 28, et Jumal inimese loomise põhjusest-eesmärgist rääkides seda iseenda ja inimese suhtega seoks.

Hüpotees C keskendub vaimse kurjuse kõrvaldamisele, mis teatavasti on samuti Piibli üks olulisi teemasid. Teame ka, et kurjuse kõrvaldamisel on oluline koht Kristusel ja kogudusel. Eelkõige on see nähtav Uues Testamendis. Samuti, kui mu kasutatud lähtekirjakohas räägitakse kellegi agressiivsest valitsemisest ja alistamisest, on valitsemise-alistamise objektina loogiline näha vaimset kurjust,

sest inimesed selleks objektiks olla ei saa ning meid ümbritsev loodus seda ei vaja. Seega on põhjust arvestada võimalusega, et 1Ms 1:26, 28 mainitud loomariik (kalad, linnud, loomad, roomajad) sümboliseerib meist kõrgemat inglite „sfääri“ (kus asub ka vaimse kurjuse allikas).

Nii võib öelda, et inimelu mõtet väljendava inimese loomise põhjuse osas omavad kaalu nii hüpotees B kui hüpotees C. Mõlemad väljendavad piibellikult aktsepteeritavat mõtet, küsimus vaid, kumb neist väljendab inimese eksistentsi põhjust algsemalt ja sügavamalt. Laskumata siinkohal diplomitöö detailidesse, möönan, et minu hinnangul osutus tugevamaks ja piibellikumaks hüpotees C. Seda eriti seoses lähtekirjakohaga, kus inimese loomise põhjus paigutub selgelt väljapoole inimest ja tema jumalasuhet. Samas sisaldab hüpotees B vägagi piibellikku mõtet Jumala armastusest inimese suhtes.

Diplomitöö ilmselt olulisemaks tulemuseks oli nii-öelda kompromissvariandi väljapakkumine, mis tähendab hüpotees C eelistamist ja hüpoteesi B nägemist osana hüpoteesist C. See tähendab, et inimese jumalasuhe on üks osa ajaloos toimuvast vaimse kurjuse kõrvaldamise protsessist. Selliselt esitatuna võimenduvad hüpoteesi B ja C tugevad küljed, nõrkused muutuvad aga praktiliselt olematuks.

Nagu mainitud, tähendab lähtekirjakohas 1Ms 1:26, 28 mainitud loomariigi ja maa alistamine hüpotees C kohaselt vaimse kurjuse ehk saatana ja tema inglite kõrvaldamist (võitmist). Kui Vana Testamendi kontekstis võib selline sümbolism olla küsitav, siis Uus Testament ei jäta siin teistsuguseks lähenemiseks palju ruumi. Seda eriti seoses kirjakohtadega, kus Kristust ja kogudust kirjeldatakse vaimse kurjuseriigi alistajana.

RETSENSENDI

KRIITILISED MÄRKUSED

Mitmed asjakohased küsimused esitas seoses nimetatud tulemuseni jõudmisega retsensent dr Ain Riistan. Eelkõige puudutasid need eksegeetilist lähenemist lähtekirjakohale. Näiteks küsimus, et üldjuhul valitseb kõrgem madalamat, mitte vastupidi. Seega jääb arusaamatuks, et inimesele antud käsk

loomariiki valitseda võiks tähendada endast kõrgemal olemistasandil olevate inglite valitsemist (eelkõige langenud inglaid silmas pidades)?

Vastuseks sellele tasub meenutada, et Uus Testament räägib siiski korduvalt tulevikus teostuvast Kristuse ja koguduse valitsusest kõigi taevaste vägede ja võimude üle. Selles väljendub sõnaselgelt inimese (täpsemalt koguduse) kõrgem positsioon inglite omast, ehkki praegu meil seda veel ei ole. Samuti ei saa jätta märkamata läbi Piibli korduvat mustrit, kus madalam võib Jumala kutset järgides kõrgema ja nõrgem tugevama. Nii on see alates Taaveti ja Koljati loost ning lõpetades Jeesuse tähendamissõnadega, kus auväärsete pulmakülaliste asemel istuvad lauas „aiaäärased“ ja Kuningriigi laste asemel „inimesed idast ja läänest“.

Üsna ilmselt on tegu vaimuliku printsiibiga, kus kellegi kõrvaldamine (alistamine) saab toimuda vaid nii-öelda alt üles. Nii alistas inimese Eedeni aias mitte saatan, kui inimesest kõrgem, vaid madu (inimesest madalam). Kuradi alistamise omakorda teostas inimeseks saanud Jumala Poeg Jeesus (mitte Jumal Isa). Sellest lähtuvalt tuleks 1Ms 1:28 inimesele antud valitsemise ja alistamise käsku võtta eluülesandena, mille puhul inimene alles saab (koos Kristusega) kõrgema positsiooni inglitest. Nimetatud käsu saamise ajal tal seda veel ei olnud. Sama põhimõtet

järgib ka 1Kr 6:3 mainitud koguduse poolt toimetatav kohtumõistmine inglite üle.

Eelnevat arvestades on võimalik mõista, miks Jumal üldse lõi inimese madalamaks kõigist enne teda eksisteerinud vaimolevustest (inglitest). Samuti leiab hüpotees C puhul kooskõllalisema lahendi niinimetatud *teodiike*-probleem, sest kui kurjuse kõrvaldamine eeldab kurjuse tagajärgedest osasaamist madalamal (füüsilisel) tasandil, saab mõistetavaks, miks Jumal kurjust lubab.

LÕPETUSEKS

Inimese osalemine vaimse kurjuse kõrvaldamise protsessis on väljaspool inimsust olevaks eksistentsiaalseks taustaks evangeeliumile. See tähendab, et usuküsimustes pole viimseks mõõdupuuks inimese (vaimulik) heaolu, vaid üldine õiguseriigi saabumine. Selline lähenemine soodustab usu kvaliteedile keskendumist kvantiteedi asemel, mis peab esmatahtsaks usklike arvu.

Mil moel ja mis rollides inimkond kurjuse kõrvaldamises osaleb, seda mu uurimuse piiratud maht kahjuks käsitleda ei võimaldanud.

Täispikka versiooni „Kolm hüpoteesi inimese eksistentsiaalsest identiteedist Piibli valgel“ saab lugeda KUSi kodulehelt (kus.tartu.ee), valides „villistlased“. ■

INIMESE JUMALASUHE ON OSA VAIMSE KURJUSE KÕRVALDAMISE PROTSESSIST.



▲ „...et nad valitseksid kõigi roomajate üle, kes maa peal roomavad!“ (1Ms 1:26). Foto: Endel Lohu.



Avastamist väärt püha Jumal!

- Ragne Kivimets, ülistusmisjonär Eestis, Ülistus Alfa peakorraldaja
- Foto: Raili Lilleorg.

Saame ülistada ainult seda, mida me teame. Nii on ka Jumala ülistamisega – saame ülistada ainult neid Jumala omadusi ja tegusid, mida teame. Piiblist loeme, et ta on hoomamatu ja nii mitmekülgne, et võimatu oleks ühte laulu kogu kiitust temale ära mahutada.

Ehk seepärast kasutamegi tihti sõnu „hea“ ja „suur“ — need sõnad ütlevad nii vähe ja ometigi nii palju. Avastades üha rohkem, kes Jumal on, jõuame lõpuks igavese ülistuse laulmiseni tema trooni ümber. Meie koosolekud ja osadusajad on ju ainult tükike taevast maa peal, mis annab väikese maigu, kuidas ühel päeval ülistame meie täiuslikku Jumalat kogu looduga.

Piiblipäevadel on hea tava tutvustada uusi laule. Eriti omaseks saavad laulud, mis on kirjutatud Eesti ülistajate sulest. Nii on ka laul „Püha“ (PP40) tänaseks leidnud tee mitmetesse kogudustesse. Tegemist on üpris lihtsa lauluga: kolm salmi ja refrään, meelde jääva meloodia ja rütmiga, puuduvad ka suured dünaamilised hüpped. Salmide tekstid peegeldavad seda, kes Jumal on ja mis ta on teinud ning refrään vastab nendele kiitusega. Laul peegeldab usaldadust Jumala suhtes ning kindlustunnet usus temale.

Laulu autor Raili Lilleorg loomingu sünnimisest:

„Püha“ sai kirjutatud igatsusest laulda Jumalale üks lihtne ülistuslaul, mida saaks laulda nii rõõmus kui ka mures. Et kergemal ajal oleks meele hoida tänulikku meelt ja raskel ajal meeles pidada Jumala ustavust.

Laulu kirjutades olin just äsja saanud veel rohkem aru sellest, kui hinnaline on see ohver, mis Jeesus meie eest tõi. Nägin taas, kuidas elu Jumalaga on nii hea – mitte küll alati igas mõttes kõige kergem –, aga kindlasti võrreldamatult parim elu just selle igavese lootuse pärast, mis meil on tänu Jeesusule. Olin mõtisklenud sõna „püha“ tähenduse üle ja leidnud, milline privileeg see on, et saame universumi Kuningat nimetada oma Isaks ja tema poole lihtsalt otse pöörduda.

Teine ja kolmas salm räägivad Jumala ustavusest ja vägevusest. Soovisin teda tänada kõigi tema teotuste eest, Püha Vaimu väe eest ja selle eest, kuidas ta saab ka kõige kohutavamad olukorrad ja valusamad kogemused millekski väga heaks pöörata. Ma näen, kuidas mul pole põhjust mitte millegi ees siin maailmas hirmu tunda.“ ■

Püha

Raili Lilleorg & Joonas Alvre

Sa tulid maale,
et meil võiks olla elu
Elu Sinuga on hea
Sul toome tänu ja ülistuslaulu
Sa oled hea, Sa oled hea

Püha, püha, halleluuja
Universumi Kuningas,
me Isa hea
Püha püha, halleluuja
Sulle nii võime laulda
me igavesti

Sa oled ustav, saab kogu
maailm näha
Su teotused ei hävine
Kes Sulle loodab,
Su Sõnast kinni hoiab
Saab peagi näha vastuseid

Su käes on vägi,
mis alistanud surma
Kõik haigused on võidetud
Sa oled elu ja vabaduse tooja
Ja hirmu tundma me ei pea

Seostuvad kirjakohad:

Ilm 4:8; Js 6:3; 1Tm 1:15; Ps 33:4; Fl 2:16; 1Pt 2:24.

Läbivad teemad:

imetlus & kiitus, ohver, usk & usaldus, peegeldus.

Laulu esitus on leitav PP40 plaadilt „Ma tõstan silmad“, YouTube’ist ja Spotify’st.
Laulu nooti saab väikese tasu eest osta endale sobivas helistikus veebilehelt
www.noodipank.ee



Piibel ja sinu tänane Kristuse kogemine

■ Adolf Pohl, Uue Testamendi õpetaja

Püha Vaimu teenäitamine on niisiis pidev osutamine Jeesusele, suunamine tõesse Jeesusest.

Algus jaanuari Teekäijas

Milline vahemaa aga lahutab aastaid 1967 ja 30! Meie seisame oma aja kaldal ja heidame läbi pikksilma pilgu üle laia vee. Kui me niimoodi vaatame, s.t Piiblisse vaatame, võib tekkida tunne: kui kohutavalt vähe tegemist on sealsel meie siinse elu, meie töö-, kultuuri- ja vaimumaailmaga, meie esmaspäeva, teisipäeva ja kolmapäevaga. Arvatavasti üritame kramplikult pingutusega endast mõni aeg vajalikku usku välja pigistada – kuni me selle püüdluse viimaks jõuetult lõpetame. Laiast hämarast jõesängist ei saa üle hüpata. Me seisame seal kui orvud, kelle jaoks kõik on surnud, külmetades ja üksi maailmas.

Täpselt sellise olukorra kohta ütleb Issand oma lahkumiskõnes: „Teie süda ärgu ehmu! Ma ei jäta teid orbudeks, ma tulen teie juurde.“ Seda öeldes räägib Jeesus Pühast Vaimust, kelle läbi tuleb ta ka täna, igal päeval. Ta tuleb nagu üle uttu mähkunud jõesängi meie juurde kui Kristus Vaimus. See Kristus Vaimus ei ole nüüd uus Kristus, keegi tagavaralahendus mineviku kadunud Kristuse asemel. Ei, Püha Vaim tegutseb tagasivaatega Jeesusele Kristusele eile ja hoolitseb, et ta kunagi ei kaoks. Püha Vaim teeb kõik, et kord valatud Kristuse veri ei kuivaks, et Jeesuse hääl koguduse keskel ei lakkaks, et Jeesuse mineviku au ei kattuks tolmuga.

Kuulame veel kinnitavaid sõnu: „...tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb“ (Jh 16:13b) ja „ta võtab minu omast ja kuulutab teile“ (s 14b). Ta paneb oma kõrva Jeesuse suu juurde ja jääb kindlasti sealt kuuldu juurde. Ta ei too esile midagi kõrvalist, mitte

midagi üle selle, mida Issand tooks. Kui meie esitame mõnes punktis üle Jeesuse piiride, ei ole meie enam Pühast Vaimust, vaid mõnest ebapühast vaimust aetud. Kui keegi lahutab Kristusest Piibli, siis ta väljub Püha Vaimu tegevuspiirkonnast. Püha Vaim jääb Piibli Kristuse juurde. Ta ammutab ja ammutab sellest ammendamatu minevikust ja täidab sellega meie oleviku.

„Tema austab mind“ (Jh 16:14a). Seda ütleb Issand – pane tähele – veidi aega enne oma ristisurma. „Austab mind“ tähendab „mind“, nimelt ristilöödud. Ta valgustab seda ristilöödu tookordset tõde, mõtet ja au ka tänase jaoks. Vaadake, ikka jälle see tagasipöördumine tollesse aega! Aga nüüd kui mõjuvõimsasse tegelikkusesse.

Lõpuks veel: „...ta juhatab teid kõigest tõesse“ (Jh 16:13). Laskem end alaliseks „kogu Uue Testamendi“ „kõigest tõesse“ juhutada! Selline „tõde“ võib üllatada. Sageli mõtleme selle kirjakohta juures, et Püha Vaim ilmutab meile teed järelkäimise sõlmpunktides, nagu elukutse, elukaaslase jne valikul. Nii et meie kui tema jüngrid ei lähe valesti ega takerdu pooliku tõe tõttu. Kindlasti tohime siit salmist ka sellise lubaduse välja lugeda. Aga see on juba tuletatud tähendus.

Esmane ei ole siin tõde olukordadest, vaid isikust. „Mina olen tõde“, ütleb Jeesus. Püha Vaim tegeleb Jeesuse minaga kõigis tema sügavustes ja dimensioonides. Tema juhatab meid nendesse, tuletades meile meelde Jeesuse kõiki sõnu ja tegusid, nii nagu Piibel neid edasi annab, tehes need meile arusaadavaks. Selline on Püha Vaimu juhtimine. Teel läbi aastasade hoo-

litseb ta selle eest, et uuetestamentlik sõnum Jeesusest saaks ikka jälle mõistetud nii täisväärtuslikult kui esimesel nelipühäl.

Püha Vaimu teenäitamine on niisiis pidev osutamine Jeesusele, suunamine tõesse Jeesusest. Aga sellest lähtudes avanevad meile üksteise järel ka olukordade tõsiasiad. Kes nüüd Jeesust järgib, ei pea mingis suhtes pimedusse jääma.

III. ME OLEME PIIBLISSE

TAGASIPÖÖRDUMIST PELGAVA ETTEPOOLE HÜPPAMISE VASTU

Mõtleme veel kord sellisele vagadusele, mis tahab „Täna-Kristust“ ilma „Piibli-Kristusest“. Üks põhjus on ilmne: inimesele ei meeldi sama teed mööda tagasi minna. Ta tahab ettepoole, ilma tagasi- või ringimineleta. Tormiliselt üritab ta hüpet ettepoole. Seda meelsasti ka usu- ja koguduseelus. Ilma Püha Vaimu juhtimiseta tagasi Kirja juurde tahetakse kõigest hoolimata energilist vaimulikku elu. See on aga lihalik püüdlemine vaimuliku elu järele.

Ka siin seisab vana Iisrael meie ees kui näidispilt. Juba pikka aega sammu rahvas vaevaliselt läbi kõrbeliiva. Milal ometi jõutakse uuele maale, mille Jumal oli ju neile töötanud? Seal kõlas Kaadese lähistel väljarändajatele hüüe: tagasi! Kõik veel kord tagasi! Jumal käskis minna pikale ringteele ümber kogu edomlaste maa-ala. Põhja suuna asemel läks tee veel kord lõunasse. Selle minevikus toimunud pildi valgus näeme tõsiasi: rahva meeleolu langes ja ta alustas kibestunult istumisstreiki Jumala vastu. Tagajärgedest loe: 4Ms 21.

Nii soovib Jumala rahvas küllalt sa-

Elav lugemine ei jää tingimata ühe kindla meetodi juurde, aga kindlasti kõigis meetodites Piibli juurde.

geli kohest edasiminekut. Igatsetakse Vaimu ilma ustava süvenemiseta Pühakirja. Aga selles „ei tee“ Vaim kaasa. Sellest pole mingit kasu, kui Piiblit mitte lugejad on põlvedel ja anuvad ärkamist. Siis on ilmnunud tagasilöögi nähtused, aga mitte ärkamised. Nad võivad paluda ja liha suretada nagu Baali preestrid. Meenutame. Tolle päeva õhtul, mis nii palavalt oli alanud, oli altar elutu ja külm. Siis astus päikeseloojaku eel Eelija ligi ja palvetas. Tema selgesõnaliselt edasi antud palvest tuleb esile, kui kohusetruult ta klammerdub Jumala eelnevate töotuste külge, kuidas meenub talle sellel silmapilgul püha minevik ja kuidas ta tõstab oma hääle Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumala poole. Siis langes tuli taevast. Ümbritsev rahvahulk langes põlvedele ja ütles: „Issand on Jumal! Issand on Jumal!“ (1Kn 18:39). Ärkamine oli tulnud.

Kuid veel üks näide Uuest Testamen-
dist. Ülestõusmise jutustuses on öel-
dud: „Aga kui nad seda kõike rääkisid,“
– nimelt eelnevaid kohtumisi Kristuse-
ga – „seisis Jeesus ise nende keskel“ (Lk
24:36). Nad olid niisiis tegelenud just
tunnistamisega Kristuse eelnevatest
ilmutustest, siis, sellega ühenduses tuli
Jeesus ise nende keskele. Selline kok-
kusattumine ei olnud mingi juhus. Siin
on paralleeljoon, kuidas meie Kristust

täna endi juures olevana kogeme: läbi
Piibli ja piiblitunnis.

Piibli lugemine ja keskustelu Piibli üle – see on uks, mille ees me tahame koputades seisma jääda ja koputada seni, kuni meile avatakse. Mitte alati ei avata otsekohe. Mõnest piiblitunnist läheme koju rahuldamatult, mõne piibli-lugemise järel suleme Piibli ja mõtleme: „Oli vähe!“ See on juba kord nii, et Piibli juures tajume oma kogenematust ja viletsust, oma hajevil olekut ja inertsust. Jah, Jumala sõna elulisus tõestab end ka selle läbi, et ta äratav inimloomuses küsimusi, kahtlusi, mittemõistmist, vastuseisu ja mässu. Jumala sõna ei ole midagi sellist, mis läheks üksikinimesele ja hulkadele iseenesest sisse.

Jumala sõna paljastab selle, mis inimeses on, ja see ei ole hea ega hingevõlendav. Just nende juures, kes end sõnale avavad, pääseb see võime mõjule. Nimelt siis, kui me Piiblit tunnustame, satume kõikvõimalikesse raskustesse. Seevastu on kõigi selliste küsimuste vaikijäämine üks oluline tunnus uskmatusesest. Uskmatutele ei valmista tapisematki vaeva. Kuidas peakski tap valmistama muret sellisele inimesele, kes loeb teda loiuult või loeb koguni nii, et Piibel ei saakski teda puudutada? Paneme tähele: nii kaua, kui me Piiblit ka raskuste ja üleskerkivate küsimus-

te all loeme ning tõsiselt edasi loeme, kuulume ikka enam usu kui uskmatuse poolele. Pidagem silmas: niikaua, kui me tegelikult loeme.

Kõik siia- ja sinnapoole kiskuv lugemise juures on niisiis proovilepanek. Seepärast me jääme kindlaks. Me muudame meetodeid ja vahetame abinõusid, aga me ei lahku enam sellest uksest. Me seisame seal läve juures ja koputame seni, kuni ta end avab – ja tema ise, isandate Issand ja kogu õnnistuse andja, ennast avab ja leida laseb.

Lõpuks üks praktiline nõuanne. Just praegu nimetasime üksteise järel: „Me jääme kindlaks! Me vahetame meetodeid!“ Kas pole selles vastuolu? Kas ei välista kindlaks jäämine igasugust vahetamist? Kindlasti on olemas ka surnud kindlaks jäämine. See väljendab end muretus meetodite ühekülsuses. See läheb kuni perekonnapalvuse ja Piibli isikliku lugemiseni välja. Kõik muutub rituaalseks, vormiliseks, igavaks väarikuseks. Aga elav kindlaks jäämine Piibli suhtes väljendab end elavas metoodikas. Selles õnnestub Piibilil meist kogu meie leiutamisvõime, avastajarõõm ja julgus välja tuua. Siis ei jääda tingimata ühe kindla meetodi juurde, aga kindlasti kõigis meetodites Piibli juurde. ■

A: Annemõisa 2, Tartu linn, Tartu linn, Tartumaa ×

B: Palvemaja ×

+ Otsi aadressi või objekti

Vaheta järjekord

Puhasta

Kuva liiklusinfo

43.91 km, 33 min

A: Annemõisa 2

Tartu linn, Tartu linn, Tartumaa

43.91 km, 33 min

↑ Tänav, sõida 30 m

➔ Annemõisa tn, sõida 86 m

➔ Tartu-Räpina-Värskla mnt, sõida 43 km

➔ Kohalik tee, sõida 0,8 km

B: Palvemaja

Põlva maakond, Põlva vald, Kaaru küla

◀ Kaasaegne kaardirakendus juhatab meid seminarist õigeks ajaks koguduse palvemajja täpselt kohale.
<https://kaart.delfi.ee>.

TAMSALU VABAKOGUDUSE lugu

■ Mairit Kallaste, Rakvere Karmeli kogudus



▲ Külas on naaberkoguduse Avispea pastor Eerek Preisfreund. Foto: erakogu.



▲ Tamsalu koguduse pühapäevakoolis õppis Mairit Kallaste koos oma pojaga Jeesust lähemalt tundma. Foto: erakogu.

Üheksakümnendate algus oli evangeeliumi levikule soodne ja see tõi kaasa arvukalt väliskülalisi. Heikki Raatikainen oma laulurühmaga külastas Tapat. Baptistikoguduse tolleaegne pastor Dimitri Lipping kutsus evangelisti ka Tamsalusse. Kultuurimaja andis koosoleku tarvis oma ruumid tasuta ja saal tuli rahvast täis. Soomekeelsed kõned tõlgiti nii eesti kui vene keelde. Eestpalvekutse peale tuli ette üle kahekümne inimese. Kui lauldi lõpulaulu, tuli Dimitri lavale, hüüdes Jumala poole: kuidas aidata neid noori pöördunud edasi? Ühiselt otsustati hakata korraldama piiblitunde ja peagi ilmus vastav kuulutus ka kultuurimaja aknale. Kokku saadi üle nädala. Eestikeelseid piiblitunde juhatas Dimitri Lipping ja venekeelseid Viktor Krasnov, tööd alustas ka pühapäevakool. Sedasi toimetades sai üha enam selgemaks, et siia tuleb luua kogudus.

1992. aasta novembris moodustatigi Tamsalu Kolgata Kogudus, kuhu tulid üle ka Tapa koguduse Tamsalus elavad liikmed. Kohapeal varem tegutsenud vene grupiga oli kokkulepe, et luuakse ühine kogudus ega hakata rõhutama õpetuslikke erinevusi. See õnnestus vaid mõneks ajaks.

Evangeelse vaimuga Oleviste mees Ants Veemann andis nõusoleku tulla pastoriks, temast sai ka pühapäevakooli juht. Antsul oli Tamsalu kohta suur nägemus. Silmavee, paastumiste ja palvetega võitles ta hingede eest. Samas rääkis ta aastaid, et pinnas on siin väga kõva ja seda on raske künda.

Töö läks ülesmäge. Koguduse nimekirjas oli 1993. aastal 12 inimest, pühapäevakooli külastas lapsi massiliselt. Kogudus sai endale ruumid gümnaasiumi valduses olevasse endisesse vene lasteaeda. Pärast Antsu tagasiastumist 1997. aasta suvel hakkas siin regulaarselt käima Tapa koguduse pastor Toomas Kivisild. Rahvas armastas teda väga. Oli selge, et temast saab meie järgmine pastor. Toomas panustas

nii, kuidas jaksas. Pärast jumalateenistust Tamsalus tõttas ta Tapale, et viia läbi teenistus seal. Need kaks piirkonda olid omavahel ka vaimselt väga ühendatud. Tihti läksid meie inimesed Toomasega kaasa Tapa teenistusele. Pühapäevakoolide lapsed said omavahel kokku, suvel olid ühised laagrid Mahu rannas. Tasapisi algas noortetöö. Koostööd tehti ka Järvamaa Kristliku Keskusega. Liikmed olid väga ustavad ja palvetasid püsivalt kogu piirkonna eest. Lugematul hulgal oli palvevastuseid ja tunnistusi.

Toomas teenis ustavalt, aga 2009. aastal ei olnud ta raske haigusega võideldes enam suuteline selliselt panustama. Mõtlesime, mis saab? Ustavalt käisime koos palvetamas ja Jumal pani mulle südamesse kirjakohta: „Jah, ma palun ka sind, aus teekaslane, võta oma hoolde need naised, kes on võidelnud evangeeliumi eest koos minu, Kleemensi ja mu teiste kaastöölistega, kelle nimed on eluraamatus“ (Fl 4:3). Olles lõpetanud nii Seminari kui piiblikooli, võtsin nüüd koguduse pastori kti pakkumise vastu. Tundsin rõõmu ja kogesin, kuidas Jumal andis igaks korraks värske sõna taevast. Ka raskustes nägin, et võin armastuses teenida. Ühiselt otsustasime muuta nime ja meist sai Tamsalu Vabakogudus. Suur rõõm oli näha, et enamus tahtis tões kasvada.

Täna on saanud aga üks peatükk läbi ja Tamsalu Vabakogudus on oma tegevuse lõpetanud. Mitmed meie liikmed teenivad või külastavad teisi kogudusi, mõni eakas on tervise pärast jäänud koduseks. Jumala riik aga läheb edasi ja Jeesus ehitab oma kogudust, vaatamata sellele, et juriidiliselt on Tamsalus n-ö joon all. Olen ülimalt tänulik, et võisin Tamsalu kogudusse sündida, siin kasvada ja teenida. Ja kui Issand lubab, tuleb Tamsalus esile midagi uut. Jumala nimi olgu kiidetud! ■



Riigikogu valimised valija vaatest

■ Alar Kilp, Tartu Ülikooli politoloog

Valimisprogramme tasub ise lugeda vaid teemadel, mis puudutavad konkreetselt sinu tegevusvaldkonda või huvi.

Huvi pärast vaatasin, kas keegi Tartu ülikooli riigiteaduste õppekava 130st tudengist kandideerib. Riigikokku kandideerimiseks peab olema 21aastane, õpinguid ülikoolis alustatakse reeglina 19aastaselt. Neli tudengit kandideerivad. Neist üks sai 21 alles äsja jaanuarikuus.

Rohkem kui tuhandest nimest koosnevast Riigikokku kandideerijate nimekirjast leidsin ka ühe sugulase, mitmeid tuttavaid, töökaaslasi ja kirikuõpetajaid. Mõtlesin, miks nii paljud soovivad poliitikasse kandideerida ajal, mil poliitilist ametit (nt ministri oma) on vägagi keeruline pidada? Põhjus, miks keerulistel aegadel on poliitikasse pürgijaid rohkem kui rahulikel, võib tuleneda sellest, et osa inimesi ammutab väljakutsetest, vastasseisudest ja kriisidest energiat ja adrenaliini. Ülejäänud hoiavad seetõttu juhtivatest avalikest ametitest ja tegevustest eemale. Saviisaarest sai suur poliitik siis, kui „Toompead rünnati“.

Kandideerijate nimekirjast oli inspireeriv näha ka neid, kelle tutvustuses on kirjas, „75aastane, FIE, pensionär“. Just see – „kandideerin ja olen FIE“ – pani mõtlema.

VALIJAKOMPASSID

EELK peapiiskop Urmas Viilma avaldas „Ristiinimese valimiskompassi“, mis hindab seda, kuivõrd kajastuvad Eesti Kirikute Nõukogu septembris 2018 Riigikokku kandideerivatele erakondadele esitatud ootused erakondade valimisprogrammides. Teised valijakompassid – seekord pakuvad neid valijatele Postimees, Delfi ja ERR – kirikuga seotud küsimusi ei küsi. Nad esitavad sulle 20–25 küsimust,

sina klikkad ühele etteantud vastusest. Mõnel puhul oodatakse, et sa seejärel „esitaksid kaalud“ (ehk annad mõista, mis küsimus on oluline sinu jaoks ja mis mitte) ning seejärel saad tulemuseks teada, kui lähedal või kaugel nii tekkinud „sinu seisukohad“ on erakondade või sinu valimispiirkonna kandidaatide omadest.

Nii sa ei peagi omi hoiakuid omama (masin tuvastab sinu maailmavaate ikkagi), sa ei pea kandidaate nime, näo ja tegevuse poolest teadma ega tundma, ka pole vaja enam lugeda erakondade valimisprogramme. Mugav, mänguline ja kiire ka.

Valimisprogramme sõna-sõnalt (ja mõni on üle 100 lk pikk) lugedes saad teada konkreetselt, milliseid summasid ja kellele lubatakse. Seekord on korduv teema nt üldhariduskooli õpetaja keskmine või minimaalne palkanumber ja see, kas lasteaiad peaksid olema kohatasuta või mitte. Kokku on sedalaadi ettepanekuid programmides kokku kindlasti üle saja. Seejärel on kahte sorti mõttearendusi. Ühed räägivad edendamisest, väärtustamisest, toetamisest, konkreetselt mõõdetavaid lubadusi andmata. Teised kasutavad samu sõnu ja loosungeid, nagu nt „toetav“ ja „õiglane riik“, „kedagi ei jäeta maha“, „et kõikidel oleks hea“, mille puhul pead aimama või juurde mõtlema, mida need sõnad praktiliselt tähendavad ja kellele.

Näiteks, kas see, kui pikas plaanis Eesti peaks olema „maailma parim paik, kus elada“ (selline mõte on Eesti 200-l), kas see tähendab, et üleilmselt hakatakse siis Eestisse rohkem sisse rändama kui Londonisse, kuna „kahes kohas“ ju ei saa olla parim.

Programme tasub ise lugeda vaid teemadel, mis puudutavad konkreetselt sinu tegevusvaldkonda (nt kui oled ettevõtja või õpetaja üldhariduskoolis) või huvi (nt sul on laps, keda lasteaeda panna). Nii saab ise koostada endale samasuguse valijakompassi, nagu peapiiskop Viilma koostas vastavalt EKNi ootustele.

Viilma „Ristiinimese valijakompassi“ tasub vaadata neil, kes tahavad sadadest erakondade poolt pakutud lubadustest hoomata seda (suhteliselt väikest) osa, mis puudutab kirikute tegevust. Teisi valijakompassi tasub ka katsetada (soovitan proovida mitut, kuna mõneti erinevad nii küsimused kui ka tulemuseks saadav teadmine enda ja erakondade või kandidaatide vaadete kattumisest). Ent viimselt on valimisvalik nagu elu ja õnn ikka – igaühe enda teha. ■



Väärtustades väärtuslikku – Teekäija läheb kallimaks

■ Ermo Jürma, Teekäija toimetaja

Trükipressi leiutamise muutus arvamus kujundajaks ajakirjandus. Kui tuli raadio, jäi ajaleht alles. Kui lisandus televisioon, säilisid mõlemad eelnevad. Nüüd teeb ilma internet, kuid kõik varasemad infokanalid on veel alles, ehkki nende proportsioonid on suures muutuses.

Viimastel kuudel on EKB Liit telegenud oma häälekandja Teekäija tulevikuga. Tõsist muret teeb tellijate arvu vähenemine, mille põhjuseks pole väljaande sisu ega kvaliteet, vaid lugejaskonna vananemine ja muutused meediamaaastikul. Suur osa suhtlusest on liikunud digitaalsesse ruumi.

Seoses sellega võttis Liidu vanematekogu oma veebruarikuu koosolekul vastu kommunikatsioonistrateegia koostamiseks lähtedokumendi, milles öeldakse:

- Liidu sisekommunikatsioon peaks ulatuma kõigi kogudusteni ja kõigi vanuserühmadeni. Erinevate sihtrühmadeni jõudmiseks tuleb kasutada neile kohaseid kommunikatsioonivahendeid.
- Strateegia peaks nägema ette võimalused meie koguduste liikmete kaasamiseks evangeeliumi

ja kristlike väärtuste levitamisele nii kristlikus kui ka ilmalikus meedias.

- Strateegia peaks toetama meie vendluse teoloogilise identiteedi säilitamist ja arendamist.
- Strateegia peaks nägema ette võimaluse meediatoe pakkumiseks kogudustele, kes selleks soovi avaldavad.

Seal otsustati 2019. aastal jätkata Teekäija väljaandmist kaheksa numbrit aastas: jaanuar, veebruar, aprill, juuni, august, september, oktoober, detsember (=Jõuluteekäija).

Alates 1. märtsist hakkab üksiknumber maksma 5 eurot, aastatellimus 35 eurot ja poolaasta 20 eurot.

Need, kes on juba vormistanud/pikendanud oma tellimuse, saavad kõik selles eeldatud numbrid kätte ega pea juurde maksma.

Vajadus paberkandja hinda tõsta on seotud sellega, et tellimishind ei kata tegelikke kulusid ja pidevalt tuli leida lisaallikaid, mida nüüd tahetakse suunata uue meedia arendamisse. Soovitakse arendada intensiivsemalt

digitaalmeedia kanaleid, nagu Liidu ja tema struktuuriüksuste (KUS, LNK jne) kodulehed jm. Teekäija numbrid on aastast 2008 väljaande kodulehel www.teek.ee kõigile kättesaadavad. Sealne artiklite rubriikidesse (38) jaotamine, võimalus otsida lugusid pealkirjade, autorite, Piibli kirjakohtade jm järgi lisab mitmeid võimalusi. Ka see koduleht ja loodud Facebook vajavad arendamist, milleks ajakirja toimetaja palub uue põlvkonna tuge.

Paljud on öelnud, et nemad vaatavad Teekäija artikleid üksnes veebist. See paberväljande toetuv kanal on küll tasuta lugeda, aga ka tema tööshoidmisel on oma püsikulud. Siin saab Liidu häälekandjat toetada Teekäija fondi kaudu – see võimalus ootab veel avastajaid. Eesti Vabariigi 101. aastal elame majanduslikult jõukamal ajal kui iial varem – „Ja Jeesus vastas talle: „Kirjutatud on: Inimene ei ela üksnes leivast““ (Lk 4:4).

115-aastane oma ajakiri on väärtuslik, sest siin kirjutavad meie oma inimesed, avastame tuttavaid fotodel, kogeme Jumala puudutust tähenduslikes lugudes ja leiame abi Piibli lahtimõtestamiseks tänapäeva maailma kontekstis. Kõik see on vajalik koguduste liiduna eneserefleksioonivõime ja mälu säilimiseks. Me ei tea, milline on elu 20-30 aasta pärast, kuid teame, et tulevik eeldab lugevat, haritud ja vaimulikult küpset usklikkonda. ■

Kuidas saada võitjaks?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist.

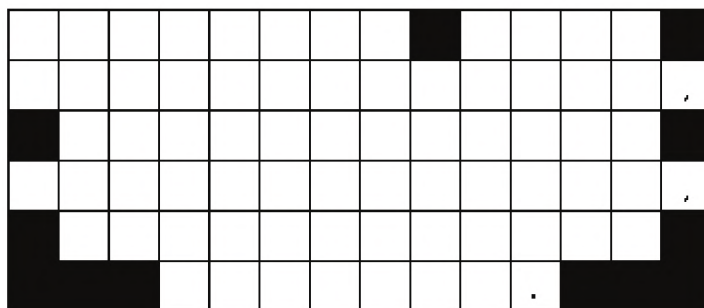
Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras.

Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud.

Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud.

Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Elmise Tähesaju lahendus „Mis on tarkuse algus?“ on kirjas Õp 4:7: „Taotle tarkust ja taotle arukust kogu oma varanduse hinnaga.“



L N A L T T

A B B T O A L K U U S B

L N E O T U I I K O S S

V K Ä N I S T S U K T U S

L I A I A A T U S T K O E

K Ä L N K K T S S E U U E

FUTUURUM – tulevik sünnib täna

■ Kadi Tingas, KUSi õppejuht



▲ Noored juhid on üks kõige lootusehõngulisem punt maailmas! Nagu kevad keset talve! Foto: Leili Vainura.



▲ FUTUURUMI korraldusmeeskonnas on nii KUSi kui LNK töötajaid. Foto: Erki Tamm.

Tahad, et tulevik oleks helgem kui tänane päev?
Siis panusta noortesse juhtidesse, sest tulevik sünnib täna.
EKB Liidus on Seminar ja LNK loonud uute juhtide
koolitamiseks kasvukeskkonna FUTUURUM.

Arenguprogramm on suunatud noortele vanuses 16–24, kes toimivad juba mingil viisil juhi vastutuses, kas siis koguduslikus, kogukondlikus või ettevõtluse vormis. Aastane programm koosneb viiest kohtumisest, millest esimene toimus 12.–13. jaanuaril Nuutsaku puhkekeskuses, kuhu kogunes 18 entusiastlikku noort.

Õeldakse, et tõeliselt juhtida saab vaid see, kes on enne õppinud järgnema. Nii oli esimese teema „Juht või järgija?“ vastuseks: „Mõlemat!“. Juhtimine algab Jeesuse ja juhtide järgimisest ning neile kuuletumisest. Seepärast keskendusime enesedistsipliini, sitkuse, kiusatuste ja puhkuse küsimustele.

Kogu kohtumisele seadis usaldusväärse atmosfääri kolmikvestlus teemal „Juhtimisest ja järgimisest“. President **Erki Tamm**, rektor **Einike Pilli** ja LNK juhataja **Sven-Joonatan Siibak** jagasid ehedaid lugusid oma juhtimiskogemustest. Arutati enda kui juhi omadusi ja seda, keda on järgitud. Kõigil neil olid olnud oma mentaalsed „sponsorid“ – inimesed, kes neid on toonud juhirollini. Järgnes „Kahetsuseta elu“ sessioon. Siin pani Einike Pilli noored enda pensionilemineku kõnet kirjutama ja esitama. „Enamik inimesi jääb kolm päeva hiljaks sellele üritusele, kust neist häid sõnu räägitakse,“ on öelnud meie Liidu suur toetaja Bill Ankerberg oma pensionilemineku üritusel.

Misjonikeskuse koordinaatori **Helina Voogne** juhtimisel sukelduti Piibli uurimisse ning laupäev lõppes Jumalat otsides, ülistades ja palvetades.

Pühapäeval „Tagurpidi juhtimise“ sessioonil palus pastor **Jakob Rimmel** noortel vaadata oma nutitelefoni, kui palju nad veedavad aega erinevates rakendustes nädala jooksul. Tundide hulk üllatas kõiki ja tekitas ka piinlikkust. Arutati, kuidas praktiliselt ennast juhtida ja võtta realistlikke eesmärke. Jakob tõi välja, et paljud näevad juhtimist kui enese võimestamist teiste kaudu, kuid Jeesus võimestas teisi.

Viimase sessiooni teemaks oli pühapäeva olulisus ning kuidas puhata ja hoida jätkusuutlikku elutempot. Toodi esile takistusi, mis ei lase meil puhata, ja uuriti, mida räägib sabatist Piibel.

Ees on veel neli erinäolist kohtumist ja põnevaid teemasid. ■

Sinu Auks – Uue Laulu Esmaspäev

■ Margus Padar, projekti „Sinu Auks” koordinaator



▲ Silja Helmdorf Risttee keskuses oma laulu salvestamas.
Foto: Timo Ilves.

Oleme väikse meeskonnaga alustanud projekti, mida võib pidada käesoleva aasta suurimaks Eesti kristlikku muusikat puudutavaks ettevõtmiseks. See on põnev, kaasahaarav ja vaimulikult värskendav – projekt „Sinu Auks”.

Mis on projekt „Sinu Auks”? Lihtsalt öeldes on see kristlike ülistuslaulude kogumine ja salvestamine eesmärgiga, teha need tasuta kättesaadavaks kõigile soovijatele. Koos vaimuliku sõnumi, mõtiskluse või üleskutsega innustab see leidma lähedast ja tähendusrikast suhet Jumalaga.

„Uue Laulu Esmaspäev” on selle projekti esimene väljund ja seisneb selles, et 2019. aasta iga nädala esmaspäeva hommikul teeme avalikuks ühe uue laulu meie sotsiaalmeedia kanalites. Kui lugusid on juba kogunenud, tekib võimalus salvestuste online-striimimiseks (andmete ülekandmiseks internetist) või allalaadimiseks veebikeskkonnas. Piisava huvi korral saab neid salvestada helikandjale.

Kes seda teevad? Meie projekti liikmed ja kaasalööjad on tavalised inimesed elust enesest: juuksurid, müüjad, õpetajad, õpilased, emad, isad jne. Me usume, et Jumal on meid leidnud ja muutnud ning on jätkuvalt vormimas nendeks, kelleks ta meid on kutsunud. Sellepärast tahame panustada nii enda kui ka teiste inimeste eludesse läbi millegi, mis on meile südamelähedane. Keegi meist ei ole elukutseline muusik, kuid just see annabki igale solistile hea võimaluse kujundada esitatavat laulu nii, nagu see teda kõnetab, ja vabaduse valida meelepärane saatjaskond ning esitusviis – see annab märgatavalt värvika tulemuse.

Muusikavalik on mitmekesine ja enamus moodustub vähem tuntud tõkelauludest. Kuid esitusele tulevad

mitmed kohalike kristlaste kirjutatud lood ja nii mõnigi nn pruuni lauliku laul leiab värskendatud arranžeringu. Tõkelugude puhul oleme seadnud kriteeriumiks, et ümberpanek peab olema hea ja hästi kõlav!

Kõik ettevalmistatud laulud püüame jäädvustada heal tasemel. Selleks oleme sõlminud kokkuleppe helimaterjali salvestamiseks ning järeltöötamiseks. Suure panuse annavad vabatahtlikud enda ajast ja oma initsiatiivil lüüa kaasa milleski, mis võib ühtse tegutsemisena olla usumatult suure mõjuga.

Kuhu edasi? Paari lause või leheküljega on raske edasi anda igatsust ja soovi, mille Jumal meie südamesse on pannud. Loodame, et meile avaneb veel mitmeid võimalusi tunnistamiseks sellest, kuidas meil läheb ning mida Jumal on teinud ja tegemas. On eriline eesõigus leida enda ümber imelisi inimesi, kes löövad muusika-

projektis kaasa ning tahavad panustada enda ja kaaskristlaste eludesse. Me usume, et see ei ole ainult ühe aasta projekt, vaid kestab seni, kuni on ustavaid inimesi, kes on valmis panustama ja ohverdama, et midagi suurt võiks teoks saada.

Vajame väga eestpalveid, et Jumal meid hoiaks ja juhiks – nii mitmedki osalised on leidnud end suurte vaimulike võitluste keskelt. Palvetagem, et see ettevõtmine oleks üks Jumala tööriistadest inimeste eludes juba täna, aga et selle mõju ulatuks palju kaugemale, kui meie ise võime mõelda.

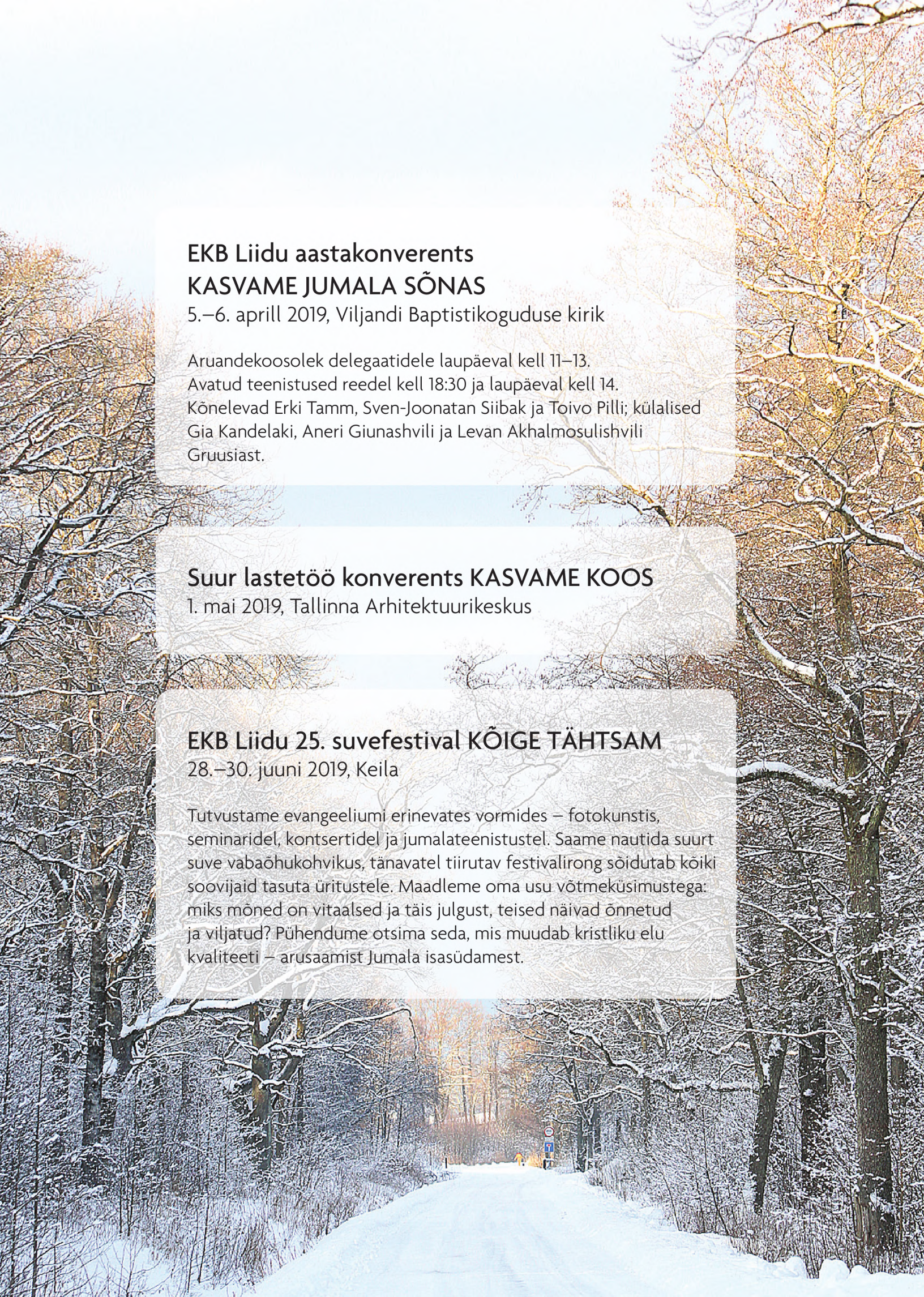
Kutsun Sindki toetama seda projekti rahaliselt, et saaksime katta kulutused ruumide ja tehnikarendi ning salvestuse ja muusika järeltöötuse eest. Saad meid toetada annetusega:

Tartu Kristlik Risttee kogudus
a/a EE142200221034828231
selgitus: projekt „Sinu Auks”

Võimalusel jälgi meid ja ela kaasa meie toimetamistele sotsiaalmeedias, jagades seda uudist teistelegi:
facebook.com/sinuauks, youtube.com/sinuauks, risttee.ee/sinu-auks,
e-mail: sinuauks@gmail.com. ■

▼ Nädal 2 postitus meie Facebooki kanalil koos viitega laulule „Metsik armastus”.





EKB Liidu aastakonverents KASVAME JUMALA SÕNAS

5.–6. aprill 2019, Viljandi Baptistikoguduse kirik

Aruandekoosolek delegaatidele laupäeval kell 11–13.

Avatud teenistused reedel kell 18:30 ja laupäeval kell 14.

Kõnelevad Erki Tamm, Sven-Joonatan Siibak ja Toivo Pilli; külalised
Gia Kandelaki, Aneri Giunashvili ja Levan Akhalmosulishvili
Gruusiast.

Suur lastetöö konverents KASVAME KOOS

1. mai 2019, Tallinna Arhitektuurikeskus

EKB Liidu 25. suvefestival KÕIGE TÄHTSAM

28.–30. juuni 2019, Keila

Tutvustame evangeeliumi erinevates vormides – fotokunstis, seminaridel, kontsertidel ja jumalateenistustel. Saame nautida suurt suve vabaõhukohvikus, tänavatel tiirutav festivalirong sõidutab kõiki soovijaid tasuta üritustele. Maadleme oma usu võtmeküsimustega: miks mõned on vitaalsed ja täis julgust, teised näivad õnnetud ja viljatud? Pühendume otsima seda, mis muudab kristliku elu kvaliteeti – arusaamist Jumala isasüdamest.